

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

28 Şubat 2013 Perşembe

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŐME TUTANAKLARI

28 Şubat 2013 Perşembe

----0----

K O N U

Sayfa

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış'ın, Avrupa Birliği ile ilişkilerimizdeki son durum hakkındaki sunumu

1:19

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:19

Egemen BAĞIŞ (Avrupa Birliği Bakanı)	(İstanbul)	1:4, 5, 5:7, 7:9, 9:10, 10:12, 12, 13:14, 15:17, 17:18
Sinan OğAN	(Iędır)	4:5, 5
Akif Çağatay KILIÇ	(Samsun)	4
Rıfat SAİT	(İzmir)	5, 6:7
Nazmi GÜR	(V an)	7:8
Mehmet Ali EDİBOğLU	(Hatay)	9:10
Osman Aşkın BAK	(İstanbul)	10:11
Faik TUNAY	(İstanbul)	12
İdris BAL	(Kütahya)	12:13
Tunca TOSKAY	(Antalya)	14:15, 16:17
Burhan KAYATÜRK	(V an)	17

Açılma Saati: 11.37

Kapanma Saati: 13.17

28 Şubat 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.37

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammed ÇETİN (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

0

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi, Üçüncü Yasama Yılı, 18' inci toplantısını açıyorum.

Bugün, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış, Avrupa Birliği ile ilişkilerimizdeki son durum hakkında Komisyonumuza bilgi verecek. Kendisi dün gece geç vakitlerde Türkiye'ye Sayın Başbakanımızla birlikte döndü ve İstanbul' dan sırf bu toplantı için Ankara' ya geldi.

Size çok teşekkür ediyoruz, Komisyonumuzu onurlandırdınız. Ayrıca, gerçekten, Türkiye'nin çok önemli bir projesi olan Avrupa Birliği ilişkilerimizde inişli çıkışlı bir dönem yaşadığımız son yıllarda, gerçekten sizin bizzat katkılarınızla ve kararlı bir şekilde bu işin takibine verdiğiniz emeklerle Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecini ayakta tutmuş olmanız nedeniyle -bir süre yanınızda AB Genel Sekreteri olarak çalışmış birisi olarak, şahidi bir kişi olarak söylüyorum- size de bu açıdan teşekkürlerimizi ayrıca sunuyoruz.

Bugün gerçekten merakla sizi dinleyeceğiz. Son dönemde Avrupa Birliği sürecinde önemli gelişmeler oldu. Belki de aşağıya doğru inen sürecin tekrar yukarıya doğru döndüğü önemli adımlar ortaya çıktı. Bunları sizin ağzınızdan duymak ve görüş teatisinde bulunmak üzere bu toplantıya gelmenizi önemli buluyorum. Katıldığınız, onurlandırdığınız için de size tekrar Komisyonumuz adına teşekkürlerimizi sunuyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekilleri, çok değerli çalışma arkadaşlarım, değerli basın mensupları; ben de bugün aranızda bulunmaktan, aynı çatı altında birlikte siyaset yaptığım çok değerli Komisyon Başkanınız, ağabeyim, uzun yıllardan beri birlikte çok önemli projelerde ter döktüğüm Sayın Volkan Bozkır' ın davetiyle Komisyonunuzun çok saygın üyelerini bilgilendirmekten büyük onur duyuyorum.

Gerçekten Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci aslında Türkiye'nin iktidarıyla, muhalefet partileriyle birlikte yürüttüğü bir süreç olmuştur. Bu süreci rahmetli Menderes 1959 yılında başlatmış, rahmetli İnönü 1963 yılında Ankara Anlaşması' nı imzalayarak kurumsallaştırmış, o günden bugüne görev almış tüm siyasi partiler, tüm liderler bu sürece çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Bu yüzden, bu, partiler üstü bir meseledir. Ülkemizin çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkması için birlikte çalıştığımız bir süreçtir. Bu süreçle ilgili olarak Komisyonunuzun üyelerini bilgilendirmek de benim için hem bir görev hem de büyük bir zevktir.

Tabii, Meclisimiz de gerçekten çok önemli bir kurumdur. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının millî iradesinin temsil edildiği en üst makamdır. Meclisimiz aynı zamanda kayıtsız şartsız egemenliğimizin simgesidir ve Avrupa Birliği yolunda attığımız her adım da bu Meclisten geçmektedir. Kimi zaman, kimi siyasiler Avrupa Birliği yolunun bazı bölgelerden, illerden, coğrafyalardan geçtiğini iddia etmişlerdir ama ben dört yıl boyunca her zaman tekrar ettiğim gibi bugün Komisyonunuzun önünde bir kez daha bunu yinelenmek istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyelik yolu Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçer, Genel Kurulumuzdan geçer, reformlarımızla geçer. Süreç zaten göstermiştir ki ne zaman Türkiye Avrupa Birliği sürecinde tikanıklık yaşamışsa, bu tikanıklıklar Mecliste atılan reform adımlarıyla aşılmıştır. Bu yüzden, sizlerle birlikte yapacağımız iş birliğini biz gerçekten önemsiyoruz.

Tabii bu kolay bir süreç de olmamıştır. Türkiye müzakerelere ancak ilk başvuruyu yaptıktan kırk beş yıl sonra tarih olarak başlayabilmiştir. Bugüne kadar 33 fasılın 13' ünü aşmış bulunmaktayız. Geriye kalan 20 fasılın siyasi engeller nedeniyle 17' sini açamıyoruz. Açabileceğimiz 3 fasıl var. Bunlar: Kamu alımları, sosyal politikalar ve istihdam ve rekabet faslı. Bu 3 fasıl da eğer incelenirse diğer bütün üye ülkelerin adaylık sürecinde en sona bıraktığı fasıllar olduğu görülecektir. Bu yüzden, biz de bu fasılları açmak konusunda, ülkemizin çıkarları çerçevesinde müzakere sürecinde birtakım taleplerimizi dile getiriyoruz ve Komisyonla bu süreci de yürütüyoruz. Ama üzerinde siyasi engel olan 17 fasılın üzerindeki engellerin kaldırılması için de bir yandan çaba sarf ediyoruz. Sayın Başbakanımızın da dediği gibi, son dönemde bu yolda atılan çok önemli adımlar oldu. Bu adımların neticesinde, Fransa' da yeni yönetim,

bölgesel politikalar faslının üzerindeki engelini kaldıracağını ilan etti ve dün itibarıyla, Komisyon, Türkiye Cumhuriyeti'nden, bizlerden bu faslın açılış kriterlerine yönelik taleplerini bildiren resmî yazıyı ulaştırdı. Zaten biz bu fasla yönelik bir eylem planı taslağımızı hazırlamıştık. Kalkınma Bakanlığımızla, diğer ilgili bütün kurumlarımızla istişare ederek, çalışarak bu konudaki hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Kısa bir süre içerisinde bu faslın açılmasına yönelik adımlarımızı atacağız ve ümit ediyorum ki İrlanda dönem başkanlığı içerisinde, yani haziran sonuna kadar biz bölgesel politikalar faslını açmış olacağız.

Ülkemizin şu anda içinden geçmekte olduğu çözüm sürecinde, bölgeler arasındaki gelir makasının kapanmasına da katkı verecek bu faslın açılmasının sembolik bir anlamı da olacaktır. Ben, bu çerçevede, bundan sonra da bu faslın açılmasının getireceği ivmenin diğer fasıllara da olumlu yansıtılacağına inanıyorum. 10 Nisan tarihinde Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Faruk Çelik'le birlikte Brüksel'e gideceğiz, hem sosyal politikalar ve istihdam faslının sorumlusu olan komisyon üyesi Sayın Andor'la hem genişlemekten sorumlu komisyon üyesi olan Sayın Füle'yle birlikte bir toplantı yapacağız ve bu toplantıya Türkiye'deki bazı sivil toplum kuruluşlarımızın ve sendikalarımızın liderlerini de davet edeceğiz. Böylelikle, sendikasıyla, sivil toplumuyla, Hükûmetiyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin bu faslın açılmasına yönelik iradesini net bir şekilde ortaya koymayı planlıyoruz. Ümit ediyoruz ki bu konuda da bazı taleplerimiz gerçekleşir ve faslın açılmasına yönelik adımlar atabiliriz.

Tabii, dediğim gibi, bu süreçte atılan reform adımları aslında Avrupa Birliği standartlarını yakalamak için atılsa da sonuçta vatandaşlarımızın yaşam standardını yükselten adımlardır. Bizim için nihai hedef de zaten o standartları aşmaktır, cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün hedef gösterdiği çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmaktır. Yani Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyesi olup olmamasından daha önemli bir şey varsa, Almanya'daki otoban standartlarını, İsveç'teki demokrasi ve insan hakları standartlarını, İtalya'daki moda standartlarını, Fransa'daki gıda, hijyen standartlarını, İngiltere'deki eğitim standartlarını ülkemizin vatandaşlarının yaşayabilmesi için gerekli adımları atmaktır. Biz o noktayı yakaladığımız zaman Avrupa Birliği süreci zaten kendiliğinden bir sona ulaşacaktır. Çünkü her geçen gün Avrupalılar da artık, Avrupa Birliğinin Türkiye'ye olan ihtiyacının Türkiye'nin Avrupa'ya olan ihtiyacından daha fazla olduğunu dile getirmeye başlamışlardır. Tabii bu hedeflerimize ulaşmak için birlikte çalışmamız gerekir. Bu yüzden biz Bakanlık olarak "Durmak yok, reforma devam" sloganını benimsiyoruz ve Türkiye'nin, hepimizin ortak ideali olan 2023 hedeflerine bir an evvel ulaşabilmesi için bu çatı altında da birlikte çalışmamızı çok çok önemsiyoruz.

Son dönemde gerçekten farklı bir hava oluşmaya başladı. Özellikle Sayın Başbakanımızın bazı çıkışlarından sonra, Avrupa Birliğinde, biraz evvel bahsettiğim Fransa'nın fasılların üzerindeki engelleri kaldırma sinyali dâhil olmak üzere birçok olumlu mesaj gelmeye başladı. Sayın Başbakanımızın bazı ziyaretleri oldu. Daha dün kendisiyle birlikte Avusturya'daydık. Avusturya'da Medeniyetler İttifakı Zirvesi için bulunurken aynı zamanda Avusturya Cumhurbaşkanıyla ve Avusturya Başbakanıyla da çalışma toplantıları gerçekleşti. Bu toplantıların yanı sıra, Medeniyetler İttifakı Zirvesi'nin basın toplantısında, bugüne kadar Türkiye'nin üyeliği konusunda en hassas olduğu bilinen Avusturya'nın Dışişleri Bakanı bile "Avusturya Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini çok desteklemektedir, hiçbir fasıl üzerinde engelimiz yoktur." gibi cümleler sarf etti. Bu bile kendi başına aslında çok önemli bir değişimin sinyali olarak algılanabilir.

Ben tabii bugün Mediste sizlerle olmanın ayrı bir anlam taşıdığına, önemli bir tevafuk olduğuna inanıyorum. Bugün, bizim ülkemizin tarihinde çok büyük bir mutlulukla değil, biraz da üzüntüyle, hatta utançla andığımız bir gün. Bugün 28 Şubat. Bundan on altı yıl evvel Türkiye'nin demokrasisi gerçekten çok ağır bir darbe yemişti. Türkiye Cumhuriyeti'nin seçilmiş iradesini temsil eden Hükûmet üyeleri, atanmış birtakım üniformalı bürokratları tarafından, maalesef, hoş olmayan bir muameleyle karşı karşıya kalmışlardı. Kimilerinin bin yıl süreceğini iddia ettikleri o sürecin, bugün artık, Mediste, iktidarıyla muhalefetiyle AB yolunda atılan reform adımlarıyla geçmişte kalan, unutulmayan ama o süreçten çok önemli dersler çıkarılarak demokrasinin güçlenmesi için hepimizin birlikte çalışmasını sağlayan bir platforma taşındığını görmek, aslında ülkemizin geleceği açısından umut vericidir. Bizim insanımız, bizim milletimiz hep birlikte demokrasisine sahip çıkmıştır, ülkenin geleceğine sahip çıkmıştır ve kimilerine göre 400 milyar dolarlık bir zarara uğratan o karanlık dönemi geçmişe gömmüştür. Çok şükür, bugün Türkiye, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin hepsinden daha hızlı büyüyen bir ekonomik potansiyele ortaya koymuştur. Genç nüfusuyla, enerji kaynaklarına olan coğrafi yakınlığıyla çok farklı bir noktaya gelmiştir. Türkiye'nin önü açıktır, Türkiye'nin önü aydınlıktır. Ama bundan sonraki süreçte de gerçekten bizim birlikte çalışmamızın, reformlarımızı sürdürmemizin çok önemli etkisi olacaktır.

Bu çerçevede, İrlanda dönem başkanlığını da önemsiyoruz. İrlanda bizim tarihî ilişkilerimizin olduğu bir ülke. Geçenlerde gittiğimizde bizzat ziyaret ettiğimiz Drogheda şehri, kıtlık zamanında rahmetli Abdülmecit'in 2 gemi dolusu gıda yardımı gönderdiği ve oradaki insanların âdeta hayatını kurtardığı bir şehir. Şehrin sembolü hâlâ ay yıldız. Şehrin renkleri de bordo mavi. Bu yüzden

Trabzonspor'la kardeş takım olan bir futbol kulüpleri var. Kismetse 21 Mart günü Trabzonspor İrlanda'ya gidecek ve Dublin'de Drogheda United takımıyla yani İrlanda'nın süper liginde oynayan saygın futbol takımlarından biriyle de bir dostluk maçı yapacak. Trabzonspor'a da ben buradan teşekkürlerimi göndermek istiyorum, Türkiye'nin AB sürecine onlar da bir katkı vermiş oldular. İnşallah, biz de o gün Sayın Başbakanımızla Hollanda'dayız, eğer yetişebilsem ben de Hollanda'dan maça yetişmek ve orada Trabzonspor'un bu jestinin bizzat şahidi olmak için uğraşacağım. Ama Sayın Bakan Yardımcımız Doktor Alaattin Büyükkaya ve Müsteşarımız Büyükelçi Haluk Ilıcak maçı olacaklar, ben de yetişmeye, kendileriyle birlikte olmaya çalışacağım.

Çok şükür, dediğim gibi, güzel gelişmeler oluyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın da Martın 12'sinde İsveç'e bir ziyareti var. İsveç, biliyorsunuz, geçmişte Türkiye'nin AB üyeliğini aslında en çok eleştiren, Türkiye'yle ilgili en çok eleştirileri dile getiren bir ülkeyken, 2004 sonrası Türkiye'nin AB sürecine en çok destek veren ülkelerden bir tanesi. Siyasi partilerinin 7'sinin birden ortak bir iradeyle Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekleyen bir ülke hâline gelmiş olması çok anlamlıdır. Bu da Türkiye'de özellikle insan hakları ve ifade özgürlüğüne yönelik adımlar atıldıkça bizim müttefiklerimizi de artırdığımızı bize göstermektedir. Hele şu günlerde, Türkiye'nin içinden geçtiği bu çözüm süreci inşallah iyi bir neticeyle son bulursa, Türkiye terör belasından kurtulursa, Türkiye'nin önündeki engellerin teker teker ortadan kalkacağı ve Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecinin de, zenginleşme sürecinin de, kalkınma sürecinin de, demokratikleşme ve şeffaflaşma sürecinin de çok hızla ilerleyeceği aşîkârdır. Ben bu yüzden bu süreci sizlerle birlikte yönetmemizin, sizlerle birlikte değerlendirmemizin önemli olacağına inanıyorum.

Sayın Başbakanımızın da yine Mart ayı içerisinde Danimarka ve Hollanda ziyaretleri olacaktır. Bu ülkelerin de Avrupa Birliği sürecimiz açısından önemli katkıları olacağına inanıyorum. Almanya'nın Şansölyesi Sayın Merkel geçtiğimiz hafta ülkemizdedi. Kendisinin Türkiye'nin Avrupa Birliği süreciyle ilgili hiçbir itirazı olmadığını burada defalarca söylemiş olması, sonuçla ilgili farklı fikirleri olsa bile süreçle ilgili hiçbir engelleme yapmayacağını bir kez daha ilan etmiş olması, dün Avusturya Dışişleri Bakanının bunu tekrar etmiş olması, diğer ülkelerdeki olumlu hava, bizim bizzat ziyaret ettiğimiz İngiltere, Fransa gibi ülkelerin son haftalar içerisinde Türkiye'nin sürecinin önünü açma konusundaki beyan ettikleri iradeleri bizi umutlandırmaktadır. Ama dediğim gibi, bizim için önemli olan, fasıl açmak değil zihinleri açmaktır, Avrupa'daki ön yargıları kırmaktır, ülkemizin içerisindeki reforma, şeffaflaşmaya olan direnci hâlâ taşıyanları ikna edebilmektir, o gönülleri kazanmaktır, zihinleri kazanmaktır. Biz bu yüzden adımlarımızı atacağız. Bu çerçevede, vatandaşlarımızın Avrupa Birliği üyesi ülkelere vizesiz gidebilmesi için mücadelemizi sürdürmeye devam edeceğiz.

O aşamada da, biliyorsunuz, Türkiye 80 darbesinin attığı en ağır kazıklardan biri olarak bu vize sorunuyla cebelleşmektedir. Çünkü rahmetli İnönü'nün imzaladığı Ankara Anlaşması aslında vatandaşlarımıza yeni vizelerin uygulanmamasını gerektiren bir anlaşma iken, 80 darbesini gerçekleştiren vizyon fukarası zihniyet maalesef o haktan feragat etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının siyasi sığınmacı olarak Avrupa'ya gitmesini engelleyebilmek için Avrupa Birliği üyesi ülkelerin bizim vatandaşlarımıza vize uygulamasına göz yummuştur, hatta teşvik etmiştir. Şimdi biz o hatayı düzeltmek için yoğun bir çaba içerisindeyiz. Otuz yıllık bir aradan sonra, geçtiğimiz temmuz ayında Avrupa Birliği üyesi ülkeler komisyona Türkiye'yle vize muafiyet müzakerelerine başlama yetkisi verdi. Şu anda komisyonun Türkiye'yle bu müzakereleri yürüteceği bir yol haritası taslağı var. Bizim bu taslakla ilgili çekincelerimiz var, kendileriyle bunun müzakeresini şu anda sürdürüyoruz. Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti dört yıl süren bir müzakere süreciyle geri kabul anlaşmasının, yani ülkemiz üzerinden Avrupa'ya yasa dışı yollarla giden üçüncü ülke vatandaşlarının ülkelere nasıl geri gönderileceğinin detaylarını belirleyen anlaşmanın müzakeresini tamamlamıştır, anlaşmayı parafe etmiştir ama imzalamamaktadır. İmzalamak için de bu yol haritası üzerindeki uzlaşmayı beklemektedir. Bu süreç kolay bir süreç değildir ama bu süreçte de diklenmeden dik duruşu sergileyen bir ülkeyiz, çünkü vatandaşlarımızın analarının ak sütü gibi helal olan vizesiz dolaşım hakkını kazanabilmek için arkadaşlarımızla birlikte yoğun bir çaba içerisindeyiz.

Ben bu konularda Komisyonumuzu bilgilendirmekten büyük bir onur duydum. Sorularınız varsa, sayın vekillerimin sorularını cevaplamaktan da büyük keyif alırım.

Sayın Başkan, bir kez daha, her zamanki ağabeyliğinizi, olgunluğunuzu gösterdiğiniz ve Komisyonunuzun değerli üyelerini bilgilendirme imkânını bizlere tanıdığınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Muhterem Oğan, buyurun.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonumuza hoş geldiniz. Teşekkür ederim bilgilendirmeniz için.

Şimdi, esas konuya geçmeden önce bir hususu belirtmem lazım. Biliyorsunuz komisyonlar da Meclisin bir parçasıdır ve Meclise olduğu gibi komisyonlara da silahlı korumaların gelmesini, milletvekilleriyle aynı ortamda bulunmasını ben doğru bulmuyorum. Bu açıdan, korumalarınızın milletvekilleriyle aynı ortamda, görüşmeler sürerken burada bulunmasının yanlışlığını vurgulamak istiyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Ben de farkında değildim. Var mı bizim koruma arkadaşlardan? Sayın Vekilim herhâlde tedirgin oldu, o arkadaşlarımdan rica edeyim, ya silahlarını dışarı çıkarsınlar ya kendileri dışarı çıksınlar, eğer var ise.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakan, ne sizden ne korumalarınızdan tedirgin olmayız, gönlünüzü ferah tutun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Çok şükür.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sadece bir yanlış düzeltmek istiyorum. Her şeye illa laf yetiştirmek durumunda değilsiniz Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, isterseniz sayın basınımıza teşekkür edelim. Görüşmelerin bundan sonraki bölümünü Komisyon içinde değerlendirelim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Başbakanımızdan öğrendiğim çok güzel bir sözümüz var: “Misafiri ev sahibinin kuzusudur.” Burada biz sizin misafiriniziz, siz ve arkadaşlarınızın kuralları neyse onlara uyarız.

BAŞKAN – Belki daha rahat görüşebiliriz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Biz rahatız.

BAŞKAN – Sayın basınımıza teşekkür ediyorum.

Buyurun Muhterem Oğan.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Tabii bunu Sayın Başkanın yapması lazımdı normalde. Buranın düzeninden Sayın Başkan sorumlu.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sinan Bey, bir şey soracağım: 1 kişi vardı, yani şimdi basın var diye şey yapmadım...

SİNAN OĞAN (İğdır) – Fark etmez.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – 1 kişi. Onu da büyük ihtimalle -ben bile farkında değilim, arkadaşlarım bile farkında değil- amirleri “Ne olur ne olmaz içeride ol, Bakan Bey bir şey isterse bize haber verisin.” diye koymuştur.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Doğru değil. Siz doğru buluyor musunuz? Doğru değil. Burası Meclisin bir parçasıdır. Dışında, başka yerde...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Maalesef bu Mecliste Genel Kurulda insan öldürüldü. Her şey olabilir.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Silahla giren oluyor.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Basının içerisine karışan... Her şey olabilir yani.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Yani silahla giren oluyor diye siz de...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Türkiye terörle mücadele eden bir ülkedir Sinan Bey!

BAŞKAN – Muhterem Oğan...

SİNAN OĞAN (İğdır) – Böyle bir şey doğru değil. Ben bunu nazikçe ifade ettim, illa cevap vermek zorunda değilsiniz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Ben de kardeşçe diyorum ki burada biz bizyiz.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Biz bizyiz ama burada milletvekilleriyle aynı ortama, Sayın Bakanın olduğu ortama silahlı korumanın girmesi doğru değil. Meclisin kuralı bu. Ben onu hatırlattım sadece. Bunu başka yöne çekmenin bir manası, şey yapmanın bir manası yok.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Meclisin kuralı... Genel Kurulla aynı tutarsanız o zaman buraya basının da girmemesi lazım, buraya görevlilerin de girmemesi lazım.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Meclise basın giriyor efendim, yukarıda basın var zaten.

BAŞKAN – Muhterem Oğan, lütfen...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Peki, ben sorunuzu alayım Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Sayın Bakanımızı buraya davet etmek üzere defalarca Komisyonumuzda konuştuk. Bakın, Sayın Bakanımızın Komisyona geldiği bir ortamda basın önünde bu şekilde başlamamızı doğru bulmuyorum. Bunu daha münasip bir şekilde söyleyebilirdiniz, hepimiz bunu paylaşabilirdik. Sayın Bakanımızın da burada bulunduğu süreyi bu şekilde kullanmamızı da doğru bulmuyorum.

Ben size tekrar sözü veriyorum.

Buyurun.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Efendim, ben gayet münasip bir şekilde söylediğimi düşünüyorum ama uzatmanın manası yok.

Esas konuma geleyim. Şimdi, İğdirli bir vatandaşımız, Fatma Yılmaz Almanya’da anne, Erkan Yılmaz da baba. Eşler ayrılmışlar. 3 çocukları var. 8-9 aylıkken Efkân Yılmaz isimli çocuğu bu aileden alıp bir Alman aileye vermişler ve çocuk 9 yaşında. Hâlâ da ailesiyle görüştürülüyor, hâlâ da ailesine verilmiyor. İğdir’de daha önce başka benzer örnekler de vardı. Hatta İğdirli bir ailemizin çocuğu eşcinsel evlilik yapan bir aileye de verilmişti, bu, basına da yansımıştı. Bu konudaki durum nedir? Alman Şansölyesi geldiğinde gündeme geldi mi? Yani ciddi bir konu bu. Bizim vatandaşlarımızın bu konuda ciddi şikâyetleri var. Müslüman Türk ailelerin çocukları Alman ailelere verilerek Hristiyanlaştırılıyor ve bu bizi sadece benim hemşerim olması, İğdirli olması münasebetiyle değil de bu memleketin bir ferdi olarak rahatsız ediyor. Zannediyorum sizi de rahatsız ediyordur.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Vekilim, öncelikle böyle hassas bir konuyu hatırlattığınız için teşekkür ediyorum.

Bu hepimizin meselesidir. İğdirli de olsa, Artvinli de olsa, Siirtli de, Edirneli de olsa o yavru bizim yavrumuzdur. Bu konu her ne kadar Bakanlığımızın görev ve yetki alanına girmese bile, bu konunun direkt muadili, muhatabı Sayın Dışişleri Bakanımız ve yurt dışı Türklerden sorumlu Sayın Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ olsa bile ben de bu konuyu sizin gibi büyük bir hassasiyetle takip ediyorum. Almanya Şansölyesinin son seyahatinde, toplantılara girmemiş olmakla birlikte, bu konuyu da Sayın Başbakanımızın en üst perdede dile getirdiğini biliyorum. Girmemiş olmanın sebebi de şu, burada biz bizyiz, sizlerle paylaşmak istiyorum: Almanya Şansölyesinin heyetinde bir bakan olmadığı için, biz de mütekabiliyet çerçevesinde, kendisini karşılayan heyetimizde bakan bulundurmama kararı aldık. Orada Başbakanımızdan sonra bulunan en üst düzey siyasi kişi Meclisimizin Almanya Dostluk Grubu Başkanı, Komisyonunuzun da üyesi Sayın Akif Çağatay Kılıç Beyefendi’ydi. O da zaten bütün görüşmelerde bulundu. Ama bizim Bakanlığımızla ilgili konuların heyetler arası görüşmede açılabilme ihtimaline karşı da Bakanlığımız Müsteşarı Büyükelçi Haluk Ilıcak orada bulundu. Başbakanımızın bu konuyu gündeme getirdiğini, kendisinden de şimdi teyit ettim. Bu konunun üzerinde yoğun bir şekilde çalışıyoruz.

Almanya’nın ülke olarak vatandaşlarımıza -özellikle 3 milyonu aşkın vatandaşımızın yaşadığı bu ülkede- yaptığı birçok maalesef yanlış uygulama vardır, bu da onlardan bir tanesidir. Kendi kuralları, kanunları çerçevesinde buna birtakım kılıflar da bulabilmektedirler. Bazen kötü muamele, bazen aile içerisindeki şiddetin bir şekilde istismar edilmesi bu tür sonuçları ortaya çıkarmaktadır ama buna karşı hem Berlin Büyükelçiliğimiz hem Almanya’daki bütün başkonsolosluklarımız, Dışişleri Bakanlığımız, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız ve Başbakanlığımız yakından çalışmaktadır bu sorunun giderilmesine yönelik. Gelişmeleri de, oldukça biz sizinle paylaşacağız.

SİNAN OĞAN (İğdir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sait, buyurun.

RIFAT SAİT (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Bakanımıza ben de hoş geldin diyorum.

Biraz önce ilk konuşmasında birkaç şey vardı benim de merak ettiğim. “Kalan 20 faslın 3 tanesi diğer ülkelerin en sona bıraktığı fasıllar.” dediniz Sayın Bakanım. Bu bir dezavantaj mıdır yani bunu bilerek mi?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Şöyle Sayın Vekilim: Bu fasılların aday ülkenin ekonomisi üzerinde getirebileceği yükler vardır. Mesela, “Kamu alımları” faslının açılması demek, Türkiye’deki bütün ihalelere AB üyesi ülkelerdeki bütün şirketlerin aynı Türk şirketlerine sağlanan imkânlar çerçevesinde katılabilmesini sağlayacaktır. Bu da bizim kuşumuzu, başkasının taşıyla vurmaları anlamına gelecektir.

Bu konuda biz kendi ekonomimizi, kendi özel sektörümüzü korumak adına, tabii ki kendi şirketlerimize adaletli bir şekilde bir öncelik tanıyoruz ama Avrupa Birliği üyesi ülkelerin birçoğuyla... Yani Hırvatistan işte en yeni üye olacak olan ülke, en son açtığı

fasıl “Rekabet” faslıdır. Biz bu faslı açmak için geçen yıl çok uğraştık, hâlâ da birtakım çabalarımızı sürdürüyoruz ama bunda, ülkemizde özellikle serbest bölgelerdeki bazı teşvik programlarının son bulması talep edildi.

İçimizde dış ticaretten sorumlu Bakanlık yapmış çok değerli milletvekillerimiz var, Tunca Bey’in bu konudaki bilgisi çok yoğundur. Bizim ülke olarak, yılda, bu tür teşviklere ayırdığımız fon 200 milyon dolar civarındadır. Sadece Fransa’nın süt endüstrisine verdiği teşvik bundan çok daha fazladır.

Yani kendileriyle ilgili bir şey olduğunda bunu çok doğal gibi, kitabına uydurarak gösterirken bizim ülkemizin özellikle bu küresel ekonomik krizin yaşandığı bir ortamda ihracat oranlarının başarılı gözükmesinden de yola çıkarak birtakım bizi sıkıntıya sokacak kriterlerde diretmeleri, bizim de karşı bir direncimizi ortaya koymaktadır ama bu bir müzakere sürecidir. Yani biz filan faslı açtığımız zaman boyumuz uzamıyor ama bu fasılların dahi birçok gereğini Türkiye hâlihazırda yerine getirmiştir.

Bakın, Komisyonun yayınladığı bir ilerleme raporu vardır. Biz raporu beğenmesek bile, hatta bu Meclisin çok saygın bir komisyon başkanı bu raporu canlı yayında çöpe atmış olsa bile, o rapor, Türkiye’nin geri kalan 32 faslında -yani kapanmamış 32 fasıl var- 32’nin 32’sinde de son bir yıl içerisinde ilerleme kaydettiğini teslim etmektedir, itiraf etmektedir.

Demek ki biz Türkiye’de kendi reformlarımızı yapıyoruz. Zaten bizim şu anda kendi yaptığımız değerlendirme, bu engeller kalkarsa Türkiye on sekiz aylık bir süre içerisinde 15 yeni faslı açabilecek noktaya hâlihazırda gelmiştir.

Ha, biz fasılların üzerindeki engellere rağmen adımları atıyoruz, vakti zamanı geldiğinde bu engeller eninde sonunda kalkacaktır. “Gecenin en karanlık olduğu an, sabahın en yakın olduğu andır.” anlayışıyla, biz durmadan çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

RİFAT SAİT (İzmir) – Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

Şimdi, bu fasılları engelleyen ülkeler arasında Fransa’yı biliyoruz. Onun dışında, böyle çok engel koyan bir ülke var mı yani nedir bunlar?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Kıbrıs Rum Yönetimi. Şu anda bizim engelli fasıllarımızın 14’ü bir şekilde Kıbrıs’la alakalıdır. Bu 14 rakamını 2’ye bölebiliriz; 8 fasıl, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin liderlerinden oluşan Konsey kararıyla engellenmiştir, ek protokolün uygulanması şartına bağlanmıştır yani Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’ne ait gemilere, uçaklara limanlarımızı açma talebi vardır. Bunun üzerine, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi de tek taraflı olarak veto yetkisini kullanarak 6 fasılın açılışını engelleyeceğini ilan etmiştir. Ki bu fasılların birçoğu, müzakere sürecinde Avrupa’nın çıkarları açısından açılması daha elzem olan fasıllardır ama biz, Güney Kıbrıs’ta da yeni bir seçim yapıldı, orada da hakkaniyetle yaklaşacak, Kıbrıs’ın çıkarlarını düşünen bir zihniyetin oluşması durumunda bu engellerin eninde sonunda kalkacağına inanıyoruz. Türkiye’nin, limanları açma konusunda bir korkusu, fobisi yoktur ama bunu karşılıksız olarak da yapmak için bir sebep de yoktur.

Yine Konseyin aldığı bir karar vardır 26 Nisan 2004 tarihli, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne uygulanan izolasyonların kaldırılmasına yönelik. Biz bu kararın uygulanması durumunda yani AB üyesi ülkelerin hava yollarının Ercan Havalimanına tarifeli sefere başlaması durumunda 1987’ye kadar olduğu gibi, limanlarımızı yeniden Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin gemilerine, uçaklarına açabileceğimizi ilan ettik. Bu konuda Avrupa’nın da kendi içindeki bu uzlaşmayı oluşturmasını bekliyoruz.

Bunun dışında engelledikleri 2 fasıl daha vardır, ki bu kendi başına bir garabeti temsil etmektedir. 23 ve 24’üncü fasıllar, aday ülkelerin insan hakları, yargı, ifade özgürlüğü gibi konularını belirleyen fasıllardır ve Avrupa Birliği’nin geçtiğimiz yıl Karadağ’ın müzakerelere başlanması sürecinde aldığı bir karar çerçevesinde, artık bu fasıllar açılış fasıllarıdır. Yani bu iki faslı açmamış bir ülke, diğer fasılları normalde açamaz. Bu bir kural hâline geldi, Konsey kararı. Ama Türkiye 13 faslı açmış bir ülke olarak bu 2 faslı açamamaktadır. Ülkemize gelen eleştirilerin yüzde 95’i de bu 2 fasılın içeriğiyle alakalı gelen eleştirilerdir ama Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, bu fasılları bir yandan öncelikli fasıl hâline getirmeye oy verirken, konu Türkiye olunca, bu 2 fasılın açılışını engelleyeceğini ilan etmişti Hristofyas döneminde. Ümit ediyoruz ki yeni seçilen Anastasia döneminde bu mantıksız pozisyonu terk edecektir ama dediğim gibi, süreci takip ediyoruz.

RİFAT SAİT (İzmir) – Sayın Bakanım, peki, Avrupa Birliğinde böyle bir adalet mekanizması yok mu yani itiraz mekanizması? Bu söylediğiniz bir çelişki, hem bunların açılması gerektiği ama bir taraftan da açılmadığı. Burada bir çelişki var ve bunun itiraz makamı nedir, ne yapılmıştır?

Bir de son olarak, bu yurt dışındaki soydaşlarımızdan, onlardan da istifade edilmesi konusunda, özellikle lobicilik ve yurt dışındaki diaspora. Bir baskı uygulanması, bu baskının özellikle Güney Kıbrıs’a ve Fransa’ya uygulanması, ki bu konuda Türkiye’nin de bir gücü olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Vekilim, Avrupa Birliğinin adalet mekanizması olarak gösterdiği birtakım kurumları olsa bile, çok adaletli bir yapıya sahip olduğunu söylemek çok inandırıcı olmayacaktır. Maalesef Avrupa Birliğinin yapısı, biraz, hani bizim Anadolu insanımızın söylediği, “Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma.” anlayışını çağrıştırmaktadır. Avrupa Birliğinin kendi üyeleri, kendi içlerinde birçok kuralı ihlal ederken ve bu ihlallerin neticesinde de son yüzyılın en ağır ekonomik krizini yaşarken aday ülkelerden bu konularda çok titiz olması beklenmektedir.

“Oy birliği” şartının getirdiği mekanizma nedeniyle, maalesef üye ülkeler, aday ülkeler üzerinde her türlü yaptırıma sahipken birbirleri üzerinde yaptırım kuramamaktadırlar çünkü her biri bir değerinin oyuna ihtiyaç duymaktadır. En ufak bir konuda oy birliğine gitme mecburiyeti, birbirlerinin eksikliklerine, çıkarlarına, kaprislerine, tehdit ve şantajlarına göz yummaya yol açmıştır. Bu kuralın da değişmesi gerektiğini onlar da artık dillendirmeye başladılar, biz de bunu yıllardır söylüyoruz. Avrupa Birliğini batağa taşıyan asıl sebep, bu oy birliği şartıdır.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bu süreçte daha aktif değerlendirilmesi konusuna yüzde yüz katılıyorum. Bu yüzden, cumhuriyet tarihinde ilk defa, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını çözmek üzere kurulan ayrı bir ajansın kurulmuş olmasını, Yurtdışı Türkler Başkanlığının kurulmuş olmasını çok önemsiyorum ama tabii, bu kuruluşumuz daha yeni palazlanan bir kuruluşumuzdur, eleman sayısı daha 100 kişiyi geçmemektedir. Bu, bütün diasporadaki bütün kardeşlerimizin bütün sorunlarını çözmeye başlarsa o kardeşlerimizin de bu tür millî, manevî konularda daha aktif olması için teşvik edici olacaktır.

Maalesef 3 milyonun üzerinde insanımızın yaşadığı Almanya, bizim müzakere sürecimizde birtakım engelleri çok net bir şekilde dillendirebilmektedir ama zamanında, biz orada yaşayan kardeşlerimizi iyi örgütleyebilmiş olsaydık, o zaman Almanya, tam tersi, bizi en çok destekleyen ülkelerden biri olurdu.

Yine 650-700 bin civarında vatandaş ve soydaşımızın yaşadığı Fransa, Sarkozy döneminde 5 ayrı faslı engellediğini ilan etti ve her vesileyle, Türkiye Cumhuriyeti’nin direncini, motivasyonunu kırmak için farklı söylemler dile getirebildi. Enteresandır, bu vatandaşlarımızın geçmişte iyi örgütlenememiş olmasını bu ülkeler istismar etmişlerdir, hatta örgütlenmemelerini teşvik edecek birtakım “böl, yönet” politikaları da uygulamışlardır ama buna yönelik de şimdi bizim yeni stratejilerimiz yürürlüktedir.

BAŞKAN – Sayın Gür, buyurun.

NAZMÎ GÜR (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz Sayın Bakan.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Hoş bulduk Sayın Vekilim.

NAZMÎ GÜR (Van) – Doğrusu, anlamlı bir günde sizin burada olmanız son derece önemli. 28 Şubat, darbeler ve o darbeye karşı siyasi iradenin ve demokratik iradenin birlikte bir masa etrafında olması son derece önemlidir, değerlidir. Belki ülkemizi demokrasiye taşıyacak ve bir daha böyle darbe kültüründen kurtaracak olan da bu demokratik yaklaşım ve demokratik birliktir.

Sayın Bakan, tabii, AB süreci partiler üstü bir süreç, katılıyorum size. Burada Parlamentoda grubu bulunan ve Parlamentoda olmayan birçok siyasi partinin de üzerinde hemfikir olduğu, ortaklaştığı ender konulardan birisidir Avrupa Birliği süreci. Umarım, Türkiye’deki diğer bütün temel sorunlar konusunda siyasi partilerimiz aynı feraseti gösterir, aynı yaklaşımı gösterir ve böylece, ülkemizi bir an önce demokratik standartları yükselten, yaşam standartlarımızı belki de Avrupa Birliğinin de ötesine götürdüğümüz bir Türkiye yaratmış oluruz.

Bu perspektifinize de katılıyorum yani Avrupa Birliği nihai hedef, tabii ki üyelik ama asıl amacın standartların artırılması ya da Avrupa Birliği standartlarına çekilmesi konusu son derece katıldığım bir yaklaşım, bir perspektif çünkü hem demokratik açıdan, toplumsal açıdan, ekonomik ve siyasal açıdan ve özellikle de yaşam standartlarımız açısından Avrupa Birliğine ulaşmamız, hatta ötesine geçmemiz bizim temel hedefimiz olmalıdır ve Avrupa Birliği sürecine böyle bir yaklaşım da bizce sağlıklı bir yaklaşımdır.

Bu, Avrupa Birliği hedefinden şaşmak ya da geri adım atmak anlamına gelmez ama sonuçta bütün bunları gerçekleştirdiğimizde, tıpkı İsviçre gibi ya da Norveç gibi, pekâlâ Avrupa Birliğinin bizi Birliğe ya da tam üyeliğe zorlayabileceği bir duruma gelebiliriz. Bu konuda da katılıyorum sizin bu temel perspektifinize fakat bazen de bizim kafamızı karıştıran söylemleriniz oluyor sık sık bu bağlamda. KPK’da, tıpkı buradaki gibi gayet olumlu bir sunum yaptınız Avrupa Birliği süreci içerisinde ama Siirt’te bambaşka bir söyleminiz oldu. Bu konuyu biraz merak ettim sizinle tartışmak istedim, konuşmak istedim.

Zaman zaman aba altından sopa mı gösteriyoruz Avrupa Birliğine ve sizce, bu doğru bir yöntem mi bir aday ülke olarak? Yoksa söylediğiniziz...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Hangi söylemi Sayın Vekilim, sizce “sopa” olarak algılandı?

NAZMÎ GÜR (Van) – Yani belki de orada, o yerelde söylediğiniz bir şeydir. Ben okudum Siirt'teki konuşmanızı. Yani “Günün birinde yani Avrupa Birliği üyesi ülke olmak zorunda değiliz.” dediniz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – “Üye olup olmamak benim bile umurumda değil ama önemli olan...”

NAZMÎ GÜR (Van) – Evet, “Umurumda değil.” dediniz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – “...önemli olan, bizim o standartları yakalamamızdır.” dedim.

NAZMÎ GÜR (Van) – “...yakalamamızdır.” dediniz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Evet, bugün onu Komisyonunuz önünde de farklı bir cümleyle tekrar ettim.

NAZMÎ GÜR (Van) – Doğru.

Bu tür yaklaşımlar acaba karşı tarafta negatif bir etki yaratır mı, yaratıyor mu, onu öğrenmek istedim.

Bir de muhataplarınız yani bu ilişkiyi sürdürdüğünüz muhataplarınız açısından, özellikle Kıbrıs ve Almanya... O da son derece önemli. Ben Almanya'daki dış basını da izledim. Örneğin, dün okuduğum bir yazıda “Almanya, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini asla istemiyor.” gibi bir yorum vardı bir gazetenin birinde.

Bu iki ülkede de seçimler birisinde oldu, Almanya'da da olacak ve sosyal demokratların iktidara gelme ihtimali yüksek. Örneğin, Merkel engelinin aşma imkânı doğacak belki Fransa gibi Türkiye için.

Acaba bu muhataplarınız açısından da yani onlar da size karşı böyle negatif söylemler kullandığında bu Avrupa Birliği sürecini nasıl etkiliyor, etkiler mi, etkilemez mi? Bu konuda merakımı giderirseniz çok sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Vekilim, öncelikle, samimi sorunuza teşekkür ediyorum.

Şimdi, biz Türkiye Cumhuriyeti'nin Başmüzakerecisi olarak ülkemizin çıkarları çerçevesinde bir süreci götürüyoruz, yönetiyoruz. Ben Avrupa Birliği'nin Türkiye'den sorumlu Bakanı değilim, ben Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliğinden sorumlu Bakanıyım. Benim için “Filan Rum alınır mı, filan Alman kırılır mı?”dan daha önemli, ülkemizin çıkarları, ülkemizin onuru, ülkemizin hassasiyeti, milletimin bu konudaki bana tevdi ettiği sorumluluk önemlidir.

Bu bahsettiğiniz kişiler, Rumlar, hem Barış Planı'nı reddettiler; Annan Planı'nı yüzde 76 gibi bir oranla reddederek, birlikte yaşamak istemediklerini, Türkleri aynı cumhuriyetin içerisinde görmek istemediklerini çok net bir şekilde ifade ettiler, aynı zamanda da “Tavşana ‘kaç’, taziye ‘tut’” misali, “Türkiye'nin AB sürecini önemsiyoruz.” deyip, bir yandan da 14 tane faslımızı engelliyorlar.

Diğer ülkeler, hiçbir aday ülkeye göstermedikleri kadar engeli bizim önümüze çıkarıyorlar, ondan sonra da söze gelince, işte “Egemen Bey niye böyle konuşuyor?”

Biz böyle konuştuğumuz zaman netice almaya başladık. Başbakanımız çıktı Şanghay İşbirliği Örgütü'nden bahsetti, bir anda Fransa bir engeli kaldırdı. Yani burada biz bizyiz. Bunların anladıkları dilden konuşuyoruz.

Bakın, 2012 yılında, sadece, ülkemizdeki farklı inanç gruplarına mensup vatandaşlarımızın kurduğu vakıflara iade edilen mülkün toplam değeri 1,5 milyar avrodur. Dünya kadar, geçmişte gasbedilmiş, ellerinden alınmış arazilerini hakları gereği iade ettik. Bugün bu cömertliği, bu hoşgörüyü gösterebilecek bir tek AB üyesi ülke ben görmüyorum. İşte Bulgaristan'da kardeşlerimizin yaşadıkları, işte Yunanistan'da, Batı Trakya'da yaşananlar, Almanya'daki kardeşlerimizin yaşadıkları, Hollanda'da yaşanan sıkıntılar... Sümela'da ayınlar başlamış, Akdamar'da ayınlar başlamış, Türkiye'de her kesime olduğu gibi, Türk'üyle, Kürt'üyle, Çerkez'üyle, Ermeni'yle, Süryani'yle, Alevi'yle, hep beraber daha farklı ve daha geniş ifade özgürlüğü yaşadığımız bir dönemde, Avrupa Birliği'nin yayınladığı ilerleme raporunda bugüne kadar yayınlanan 13 raporda olmayan bir cümle gördük. En çok adım attığımız yılda bizi neyle itham ettiler biliyor musunuz? “Türkiye'de farklı inançlara karşı hoşgörüsüzlük kültürü vardır.”

Bu çok ağır bir itham, bu çok ağır bir hakaret. Ben bunu kabullenemiyorum. Sırf o cümlenin üzerine arkadaşlarıma talimat verdim, biz bundan sonra kendi ilerleme raporumuzu kendimiz hazırlayalım. Bozuk bir saatin günde 2 kez doğruyu göstermesi gibi, onların raporunda da önemsenmesi gereken doğru birtakım eleştiriler olabilir, oradan çıkarmamız gereken dersi çıkaralım. Ama biz ne yapmışız bu bir yıl içerisinde, kendimiz bir görelim ve her birinize da dağıttık, Türkçesini, İngilizcesini yayınladık, Avrupa'daki ilgili yerlere de gönderdik.

Sadece 2012 yılı içerisinde bizim hazırladığımız attığımız adımların dökümü kendi ilerleme raporumuzda yayınlandı, 270 sayfa tuttu. Yani biz Türkiye olarak boş durmamışız. Sizler bu Komisyonla cumhuriyet tarihinin rekorlarını kırdınız; bugüne kadar geçirdiğiniz uluslararası anlaşma ve kanun sayısı her dönemden daha fazladır. Hangi AB üyesinde -hepiniz Komisyon göreviniz gereği gidiyorsunuz, görüyorsunuz- hangi ülkede bu kadar yoğun çalışan bir Medis var, bu kadar çok kanun geçiyor? Ama buna rağmen Türkiye'nin süreci yavaşlattığını iddia ettikleri zaman, tabii ki ben onlara bunun doğru olmadığını, anlayacakları dilden anlatmak durumundayım. Biz devamlı reform yasası geçiriyoruz.

Bakın, en son 3'üncü yargı reformu paketi geçti, 33.500 tutuklu serbest bırakıldı. 2002'de bu ülkedeki tutuklu mahkûm oranı 50-50' yken, yarı yarıyayken şimdi yüzde 25'e düştü. Şimdi, 4'üncü yargı reformu paketi üzerinde çalışıyoruz, ki bizim oranlarımız Fransa'dan falan çok daha iyi şu anda ama eleştirmeye gelince çok cömert olan Avrupa Birliği'nin, takdire gelince çok cimri olduğunu görüyoruz.

Onun için de bizim de kendimize göre bir söylev geliştirmemiz gerekiyor. Evet, sonuçta Avrupa Birliğine üye olup olmayacağımıza milletimiz karar verecektir ama biraz evvel de söyledim, üye olup olmamaktan daha önemli bir şey varsa, o standartların üzerine çıkmaktır; Siirt'te de bunu söyledim, Ankara'da da bunu söylüyorum, Brüksel'de de ben bunu söylüyorum, bu yüzden, "Biz bu reformları size rağmen gerçekleştireceğiz." diyorum, "Bize havlu attırmaya çalışmayın çünkü bunlar bizim işimize gelen reformlar, benim vatandaşımın hak ettiği standartlar. Ben onun gereğini yerine getireceğim." diyorum çünkü onların şuur altında belki Türk... Çünkü süreci koparamıyorlar. Oy birliğiyle başlayan bu süreci ancak oy birliğiyle alınacak bir karar bitirebilir. Onu yapamayacaklarını bildikleri için havluyu bize attırmak istiyorlar, fişi bize çektiirmek istiyorlar. Biz de bu oyuna gelmeyeceğimizi, onlara, anlayacakları dille anlatıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ediboğlu, buyurun.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için; hoş geldiniz Komisyonumuza demek istiyorum.

Şimdi, açıklamalarınızı dikkatle dinledim. Giriş sürecimizdeki sıkıntıları basından da sürekli izliyoruz, konuşmalarınızda da dile getiriyorsunuz ancak hatırladığımız kadarıyla bundan birkaç yıl önce yüz binleri meydanlara toplayıp gündüz gözüyle havai fişekler ile Avrupa Birliğine girişimizi müjdelemiştiniz, girmekte olduğumuzu müjdelemiştiniz. Bu bir öngörüsüzlük müydü acaba?

Kıbrıs'la ilgili sorum olacaktı, gerçi cevap az-çok verildi ama yine sorayım: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tanınması ya da Güney ve Kuzey Kıbrıs yönetimlerinin birleştirilmesi konusundaki dayatmalar karşısında tavrınızda bir değişiklik olacak mı?

Son olarak da Lavrov'un bir açıklaması oldu bir iki gün önce; "Avrupa Birliğine Türkiye'nin girme ihtimali sıfır. Şanghay İşbirliği Örgütü'ne de bu koşullarda almayı düşünmüyoruz." şeklinde bir açıklaması oldu. Cevabınız ne olacak?

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Milletvekilim, ben sorunuza teşekkür ediyorum.

Tabii, Türkiye'nin, bahsettiğiniz "yüz binleri sokağa dökme" çok gerçekçi bir rakam değil, ben oradaydım, hani "on binler" diyebiliriz de yüz binler olduğunu zannetmiyorum ama çok haklı bir kutlamaydı.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Gazeteler öyle yazmıştı da...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Çok yerinde bir kutlamaydı, çok haklı bir kutlamaydı çünkü Türkiye kırk beş yıllık bir bekleyişe son vermişti. Kendisinden evvel kırk beş yıl, o tarihten evvel kırk beş yıl yapılamayan Türkiye yapmıştı. Bize müzakere tarihi vermemek için direnen Avrupalı liderleri, bize müzakere tarihi vermeye mecbur bırakmıştı ve bunu da iktidarıyla, muhalefetiyle birlikte gerçekleştirmişti.

2002'de Kopenhag Zirvesi'nde "Türkiye, Kopenhag Siyasal Kriterleri'nin kritik eşliğini aşarsa müzakereler gecikmeksizin başlar." diye bir cümle çıktığında, Türkiye'de birçok kişi bunu bir umutsuzluk olarak algılamıştı ama biz aradan geçen iki yıl içerisinde, 2002'yle 2004 arasında yine bu kutsal çatı altında birlikte çalışarak o reformları gerçekleştirdik ve o kritik eşliği aştığımızı Avrupalılara âdeta tescil ettirdik.

Bu kırk beş yıllık bekleyişe son vermek, Türkiye'nin ilk defa bu kararı aldırması olmasını kutlamak, vatandaşlarımızın çok doğal bir içgüdüsel yaklaşımıydı. Kimse kimseyi oraya zorla getiremez. Siz de siyasetçisiniz, ben de siyasetçiyim, hiçbir zaman vatandaş istemediği bir yerde fazla tutamazsınız ama insanlar oraya akın akın akmışlardı. Evet, belki yüz bin yoktu ama gerçekten binlerce, on binlerce insanımız vardı ve bu, coşkuyla kutlandı ama aradan geçen zaman içerisinde Avrupa Birliği üyesi bazı ülkelerin

bazı siyasetleri, Türkiye'nin bu motivasyonunu kırabilmek için de çok ciddi çaba sarf ettiler. Bu da bizim kamuoyumuz üzerinde bir olumsuz etki yarattı.

Biraz evvel Nazmi Bey de sordu işte bazı söylemleri. Bakın, biz bugün anket yaptırıyoruz; bütün bu engellere rağmen halkımızın hâlâ yüzde 50'si Avrupa Birliği'ne üye olmak istediğini söylüyor ama halkımızın yüzde 75'i neredeyse, üye olacağımıza inanmıyor ama yüzde 74'ü AB yolunda atılan reform adımlarının bu ülkenin demokrasisini, ekonomisini ve insan hakları standardını geliştirdiğini de kabul ediyor.

Yani vatandaşımızın büyük çoğunluğu, aslında bu reformları teşvik ediyor, sonucunda da olumlu ve pozitif bir neticeyi görmek istiyor ama göreceği konusunda da çok ciddi endişeler taşıyor çünkü Avrupa Birliği'ne ve AB üyesi ülkelerin liderlerine karşı bir güvensizlik oluşmuş durumda. Bizim de bu süreci çok stratejik bir şekilde yönetmemiz lazım, bu reformlarımızı da atmamız lazım.

Kıbrıs konusuna gelince: Bizim hiçbir zaman Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni tanıma gibi bir düşüncemiz olmamıştır. Olmadığını da herhâlde en açık, sarıh dille ifade eden Hükûmet bugünkü Hükûmet olmuştur.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Sorum şu: "Tavrınızda değişiklik olacak mı?" diye sordum. Tavrınızı biliyoruz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Tavrımızda bir değişiklik olmayacak.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Biz Kıbrıs'ta, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi liderlerinin uzlaştıktan sonra halklarına kabul ettirebilecekleri siyasi eşitliğe dayalı bir formülü destekleyeceğimizi ilan ettik. Siyasi eşitlik, zaten kendi başına çok şeyi ifade ediyor. O sağlanabilirse o zaman Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tanınması değil, adada oluşacak yeni bir yapının şekillenmesi anlamına gelecektir yani iki kurucu devletin oluşturacağı bir üst devlet. Bunun görev, yetki dağılımı, işte detaylarını kendi aralarında çözmeleri gerekir.

Şu anda da Türkiye'nin tavrını değiştirmesine yönelik bir şey de yoktur. Hatta, işte en son seçim yaptılar, âdeta heveslerini kursaklarına bırakan bir açıklama da yaptık: "Bu Cumhurbaşkanı olarak takdim ettikleri kişi bir Cumhurbaşkanı değildir, bir toplum lideridir, demokratik yollarla seçilmiş olmasını kutlarız ama ümit ederiz ki kendinden evvelkilerin düştüğü hataya düşüp ekonomik krizlerini derinleştirmesin." diye çok net mesajları da verdik. Onları da arkadaşlarımız, eğer isterseniz size ulaştırabilirler.

Sayın Lavrov da Rusya'nın çıkarlarını gözetiyor. Siz, ben nasıl Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarını gözetiyorsak o da kendine göre... Türkiye'nin çok güçlenmesinden büyük keyif alacağını -siz de takdir edersiniz ki- zannetmiyorum. Onun için, Lavrov'dur, söyler.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bak, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Komisyonumuza hoş geldiniz. Teşekkür ediyoruz verdiğiniz bilgiler için.

Ben tabii, gençlerle ilgili projelerinizden bahsetmek istiyorum. Avrupa Birliği Bakanlığının Ulusal Ajans vasıtasıyla gençlerimize sağlamış olduğu öğrenci değişimi, eğitimi, burs gibi aktiviteler ve proje destekleri gerçekten büyük kabul görüyor. Bu konuda teşekkür ediyorum.

Tabii, televizyonlarda da bir kamu spotu var, bu kamu spotu yeni yayınlanmaya başlandı, gençlerimizin ilgisini çekiyor. Tabii bu da gençlerimizin Avrupa Birliği ve Avrupa hakkında, dünyadaki gelişmeler hakkında bilgi edinmeleri için faydalı bir proje. Teşekkür ediyoruz bu proje için; Ulusal Ajansın çalışmalarını destekliyoruz.

Ben tabii, bu Ulusal Ajanstaki projelerle ilgili bütçenin ne kadar olduğunu, bu bütçeden yararlanma konusunda biraz daha bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Vekilime çok teşekkür ederim.

Tabii, şimdi biz Avrupa Birliği'yle yaşadığımız bu gergin müzakere sürecini anlatmaktan aslında bazı şeyleri atladık.

Türkiye'nin belki de AB sürecindeki önemli kazanımlarından bir tanesi, yedi yıllık AB bütçesinden 4,9 milyar avroluk bir hibe almış olmasıdır. Yani yılda ortalama 900 milyon avroyu biz hibe olarak ülkemizde vatandaşlarımızın kullanımına sunuyoruz. Bu çerçevede, 35 ilimizde katı atık ayıklama ve su arıtma tesisleri yaptırıyoruz. 26 milyon hayvanımızın küpelenmesi sağlandı. İşte, birçok projede AB fonu değerlendiriliyor; Ankara-İstanbul arasındaki hızlı trenden tutun işte bazı limanlarımıza kadar birçok yerde Avrupa Birliği'nin fonları hibe olarak değerlendiriliyor.

Bu hibelerin bir kısmı da bahsettiğiniz Ulusal Ajans programlarında kullanılıyor. Ulusal Ajans, ülkemizde oldukça popülaritesi artan bir kurum hâline geldi. Bizim Bakanlığımızla, son Bakanlar Kurulunun şekillenmesi sonrası ilişkilendirildi. Daha evvel, Devlet Planlama Teşkilatının bir ilgili kurumuydu ama Bakanlığımızın, 2011 Haziranı sonrası oluşan yeni Avrupa Birliği Bakanlığının ilgili kurumu hâline geldi.

Ulusal Ajans, şu anda, Avrupa Birliği üye ve aday ülkeleri arasındaki her ülkede bulunan muadili kurumlar arasında yaptığı iş kapasitesi açısından üçüncü en büyük kurum hâline geldi. Yani Almanya ve Fransa'dan sonra en büyük bizim Ulusal Ajansımız oldu. Geçtiğimiz yıl, 2010 yılında 44 bin vatandaşımızın -ki sadece gençler değil yetişkinler için de bu tür programlar var- Avrupa Birliğine iki gün ila bir yıl arasında değişen farklı eğitim programlarına gönderilmesi sağlandı. Geçen yıl için hedefimiz 55 bindi yani 44 binden 55 bine çıkarmaktı hedefimiz. Kendi hedefimizi de aştık, 61 bin vatandaşımızın Avrupa'ya gönderilmesini sağlayacak kontratların imzalanmasıyla yılı tamamladık. Bu yıl için hedefimiz 70 bin. Artık Avrupa'nın neresine giderseniz gidin orada ya Erasmus bursuyla ya Jean Monnet'le ya Grundtvig programıyla, herhangi bir ulusal ajans programıyla giden bir insanımızı görebiliyorsunuz. Ben Prag sokaklarında yürürken işte Ordu Meslek Lisesi öğrencileri burada üç haftalık bir tahta oyuncak kursuna geldiklerini söylüyorlar veya işte Viyana'da dolaşırken Erasmus öğrencisi olduğunu söyleyen bir gencimiz geliyor veya işte başka şehirde belediyemizin gönderdiği itfaiye mensuplarının oradaki yerel itfaiyeyle birlikte bir eğitim çalışması yaptığına şahitlik ediyoruz. Bunlar da toplumlar arası diyalogu artırıp ön yargıların kırılmasına vesile oluyor.

Bu programın bu yılki bütçesi 100 milyon avro. Bu bütçe Avrupa Birliği tarafından sağlanıyor. Buna Türkiye'nin katkısı da üstüne ekleniyor. Yani, bu maliyetlerin, 70 bin kişinin gönderilmesinin maliyetinin yaklaşık yüzde 70'ini Avrupa Birliği üstleniyor, yüzde 30'unu da biz millî hazinemizden karşılıyoruz. Ama, vatandaşlarımızın vizyonunun gelişmesi açısından, ön yargıların kırılması açısından çok çok önemli.

Tabii, sadece bu hibelerin dışında bu sürecin bize getirdiği başka artılar da var. Örneğin, ülkemize gelen küresel yatırımın artmasına da AB müzakereleri çok önemli destek olmuştur. Eskiden yılda 1 milyar doları geçemeyen küresel yatırım, Türkiye müzakerelere başladıktan sonra ortalamada 15-20 milyar dolar arasını bulmaya başlamıştır her yıl. Bu da işte elin taşıyla elin kuşunu vurabilme olarak değerlendirilmeli. Başka ülkelerin fonlarıyla bizim ülkemizde istihdam yapılmasını, yatırım yapılmasını, yeni teknolojilerin gelmesini, kaliteli ürünün vatandaşlarımıza daha ucuz fiyata sunulabilmesini sağlamıştır.

Bir de Sayın Bakan Yardımcımızın dikkatime getirdiği bir husus var. Bu parayla birlikte bir de ücretsiz danışmanlık hizmeti geliyor. Verdiği paranın doğru ve adil bir şekilde, şeffaf bir şekilde kullanıldığından emin olmak için Avrupa Birliğinin denetleme mekanizmaları aslında bize çok muazzam bir de danışmanlık hizmeti sunuyor. Çünkü bazı yerlerde bizim bilmediğimiz knowhow'ında devreye girmesini sağlıyor. Her açıdan bu bir "kazan-kazan" ilişkisi hâline geliyor.

BAŞKAN – Buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Sayın Bakanım, biz özellikle üniversiteden geldiğimiz için çok arkadaşımızın bize başvurusu oluyor bir şekilde. Bize bu konuda bir kişiyi bildirirseniz biz arkadaşlarımızı ona yönlendiririz, çok daha çabuk sonuç alırız. Birkaç tane proje için bize başvurdular, ben de onları size yönlendireyim çünkü hakikaten heyecanlı bir şekilde biz de NATO toplantılarıyla beraber Avrupa'da olduğumuz zaman, zaman zaman dediğiniz gibi, bahsettiğiniz gibi Tokat'taki bir meslek lisesinin öğrencilerini karşımızda bulabiliyoruz, Prag'ta veya işte Brüksel'de öğretmenlerimizi, öğrencilerimizi görüyoruz. Bizi gerçekten mutlu ediyor. Bu projenin daha da güçlü bir şekilde artmasını temenni ediyoruz.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ(İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, son bir buçuk yıl içerisinde yeni ihdas edilen bir kurum oluştu. Artık bütün bakanlıklarımızda bir bakan yardımcımız var ve bakan yardımcılarının asli görevi de siz milletvekillerimizle ve siyasetimizle iletişimde bizim yükümüzü hafifletmeleri. Mediste on yıl milletvekili olarak çalışmış, sizin de yakından tanıdığınız ama milletvekillerinin muhatap olduğu taleplere bizzat muhatap olmuş ve süreci çok iyi bilen, tecrübeli bir ağabeyimiz, benim de yardımcım olarak sağ olsun yükümü bayağı hafifletiyor, Doktor Alaattin Büyükkaya her bir milletvekilimizden gelebilecek sorulara cevap verme, talepleri değerlendirme ve ilgili bürokrat arkadaşlarımıza talimat verme konusunda en az benim kadar yetkilidir. O çerçevede Alaattin Bey'le temas kurarsanız memnuniyetle sizlere gelen talepleri de değerlendirebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Tunay, buyurun.

FAİK TUNAY (İstanbul) – Sayın Bakanım, öncelikle hoş geldiniz.

Ben bu imkânı bize sağlayan başta Komisyon Başkanımıza, sonra da size teşekkür etmek istiyorum.

Zaten Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini kamuoyundan takip ediyoruz, siz de bilgilendirmede bulundunuz. Benim sormak istediğim konu daha farklı bir konu.

İngiltere Başbakanının defalarca yaptığı bir açıklama var: “2015 yılında eğer seçimleri kazanırsak Muhafazakâr Parti olarak, bu Avrupa Birliği üyelik sürecini referanduma götüreceğim ve belki çıkmayı bile düşünebiliriz.” diyor. Bu da bizim dönem dönem izlediğimiz stratejiler gibi bir strateji mi, yoksa hakikaten samimi olarak İngiltere’nin bir gün Avrupa Birliğinden çıkabileceğini düşünüyor musunuz? Sorum bu.

Çok teşekkürler.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Vekilim, tabii İngiltere Başbakanının zihninin arkasında ne olduğunu bilemem ama çok zekice bir stratejiyle ülkesinin içerisindeki Avrupa Birliği tartışmasını bitirmek, bunu 2015 seçimlerinde kendi siyasi partisinin çıkarları yönünde ötelemek ve olası bir referandumu da 2017’ye kadar ertelemek konusunda mahir bir zekâyı ortaya koydu. En azından İngiltere’de bu tartışmaya şimdilik son verdi, 2015 seçimlerine yönelik kendi elini güçlendirdi ve 2017’ye kadar da zaman kazanmış oldu. 2017’de ortamın ne olacağına bağlı olarak da İngiltere kendi pozisyonunu değerlendirecektir.

Bakın, biz de on yıl öncesiyle bugünü kıyasladığımız zaman çok farklı bir noktadayız. On yıl evvel Avrupa ekonomileri bizim gözümüzde birer devdi. Biz de kişi başına düşen gelir 3 bin dolar olan bir ülkeydik ve öz güven sorunumuz vardı. Bugün, Avrupa’daki bazı üst düzey yetkililer “İşte on yıl içerisinde Türkiye’nin kapısına sürünerek gidip yalvaracağız.” gibi cümleler kurmaya başladılar. On yıl evvel bizim ülkemizde de böyle bir masanın bir ucundan havalanan Anayasa kitapçığı öbür ucuna düşene kadar yüzde 8 bin faiz ödettiyordu ama bugün çok farklı bir noktaya geldik. On yıl sonra ortama bakarak İngiltere nasıl bir değerlendirme yapacaksa Türkiye de bir değerlendirme yapacaktır. Bu ilişkiler kimsenin kara kaşına kara gözüne olan ilişkiler değildir, her ülke kendi çıkarları çerçevesinde hareket edecektir.

Dün akşam Sayın Cumhurbaşkanımız da bir televizyon kanalında benzer bir şey söylemiş. İngiltere ile Türkiye’nin yapıları çok benzerdir; sanayi yapısı, nüfus oranı, büyüme oranları. Hatta şu anda Almanya’nın ekonomisi bizden çok çok daha büyük bir ekonomidir. Almanya’nın bu yılki ihracatı bizim 2023 hedefimizin 3 katı oldu. Ama, OECD rakamları, 2050 yılında İngiltere’nin Avrupa’nın en büyük ekonomisi olacağını, Türkiye’nin de 2’nci en büyük ekonomisi olacağını söylemektedir yani büyüme oranlarına ve toplumdaki nüfus oranlarına bakarak bunu öngörmektedir.

Bugünden bundan on yıl sonrasını, yirmi yıl, otuz yıl sonrasını öngörmek kolay değil. Ama şunun da altını çizmek lazım: İngiltere “Ben çıkmak istiyorum.” demedi, “Çıkıp çıkmayacağımı değerlendireceğim.” dedi. Aslında, bu, her üye ülkenin de hakkıdır yani yarın Hollanda da diyebilir, Almanya’da diyebilir, Fransa’da diyebilir. “Nereden çıktı?” da demeyiz çünkü bu onun en tabii kendi geleceğini belirleme hakkıdır. Biz de Türkiye olarak diyoruz ki belki Norveç gibi biz de müzakereleri bitirdikten sonra üye olmama tercihinde bulunabiliriz. Ama, ona bugün karar vermek için bir mecburiyetimiz yok. Ona vakti zamanı geldiğinde, karar vermek zorunda kaldığımızda o kararı o günün şartlarıyla değerlendiririz. Ama, bugünün şartlarıyla bu reform sürecinin devam etmesi herkes için çok daha hayırlı. Onun için biz, durmak yok, reforma devam diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bal, buyurun.

İDRİS BAL (Kütahya) – Değerli Bakanım, öncelikle sürecin önemine dair açıklamalarınızın hakikaten önemli olduğunu düşünüyorum. Zira bazı istisnalar hariç olmak üzere, Avrupa Birliği standartları -sağlığa, eğitime, ulaştırmaya, yönetime dair- insana yakışan standartlardır. Girelim girmeyelim mevzubahis değil, bu sürecin devam etmesi, hakikaten, ülkemizin, vatandaşımızın çıkarına olacaktır.

Diğer taraftan, çifte standartlardan bahsettiniz. Tabii ki hepimizin aklına gelen Rum kesiminin Annan Planı’na “hayır” demesine rağmen alınması, Yunanistan’da darbeler olmasına rağmen onların alınması. Bizim 1987’deki başvurumuza “hayır” denmesinin en önemli sebeplerinden bir tanesinin de darbeler olması göz önüne alınırsa, diğer taraftan gümrük birliğine, siyasi birliğe girmeden, daha doğru bir ifadeyle tam üye olmadan giren yegâne ülke olmamız... Yine üç fasılla alakalı benzeri bir durumun olduğunu söylediniz. Ki, Yunanistan 1980’de girdi, tam üye oldu, 1986’da gümrük birliğine girdi. Gelecekte acaba bunlar gözden geçirilmeli mi? Yani, sürecin nereye kadar uzayacağını bilmiyoruz. Biz gümrük birliğine giriyoruz, bu, bir aslında fedakârlıktır tam üye olmadan. Zira, Yunanistan altı sene sonra girmiş. Bunu, gelecek perspektifi bağlamında, belli bir zaman sonra gözden geçirmeli miyiz acaba?

Diğer taraftan, Avrupa Birliği için “Ekonomik dev, siyasi cüce.” denirdi, hiçbir zaman siyasi birlik olmadı, hiçbir zaman ortak dış siyasetleri olmadı. İngiltere farklı düşündü, daha Amerika’ya yakın; Fransa işte Kuzey Afrika’ya yönelik politikalar takip etti;

Almanya'nın, İtalya'nın öncelikleri oldu. Bu bağlamda, gelecek perspektifi bağlamında yani Avrupa Birliği siyasi birlik olabilir mi? Ya da işte tartışılıyor, belki bu blöf olabilir, iç siyasete yönelik olabilir. Yani, sizin kanaatinize göre geleceği nedir bu girmeye çalıştığımız birliğin? Hani, ben vizyonunuzu paylaşma anlamında söylüyorum.

Bir de şöyle bir durum var: Açıkça söylemek gerekirse belki halkların, insanların tepkisini çekmeme bağlamında, hani "Bu bağımsızlığı zedelemeyiz." deniyor ama neticede, eğer kurgulandığı gibi giderse Avrupa Birliği bir yetki devri söz konusudur yani ulus devletlerinden birliğe yönelik yetki devri. Nereye kadardır, o tartışılabilir ama Türkiye'nin potansiyeli, tarihsel misyonu, yükselme trendi göz önüne alındığında tabii ki bunun artıları da olacaktır, eksileri de olacaktır. Eğer başarılı olursak artılar ve eksiler anlamında, hani Türkiye'nin kendi öz örneği göz önüne alınınca nedir yani kaybedecekleri, kazanacakları?

Bir de son olarak şunu söyleyeyim: Siz de defaatle söylediniz, hangi siyasi görüşten olursa olalım buradaki arkadaşlarımız da kabul ediyor genelde. Bir çifte standart var, hatta belki üçlü standart var Türkiye'ye yönelik. Bu da büyük ihtimalle, başka sebepler de olabilir ama kültürel farklılıklardan kaynaklanıyor. Veleve ki başarılı olduk, velev ki Avrupa Birliği de iyi gitti, dağılmadı, tam tersine siyasi birlik oluştu. Biz de nüfusumuza oranla Avrupa Birliği organlarında temsil edildik. Şimdi, aynı çifte standarttan, aynı kültürel farklılıktan dolayı... Diyelim, şimdi, bizim sosyal demokrat partilerimiz olacak, liberal, muhafazakâr partilerimiz olacak ve oradaki aynı partilerle beraber hareket edecekler AB organlarında. Ama, böyle bir durumda mesele Türkiye olduğu zaman, Türkiye mevzubahis olduğundan, acaba Türkiye'ye yönelik yine dışlayıcı bir yaklaşım sergileyebilirler mi? Ama, muhtemelen, tabii bu biraz da bize bağlı; kendimizi iyi anlatmamız, iyi lobicilik yapmamız gibi şeyler aklıma geliyor benim.

Ben teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Milletvekilim, tabii, çok kapsamlı bir analiz yaptınız ve farklı konuları kapsayan bir değerlendirme yaptınız, bunun üzerine yorum yapmaya çalışacağım.

Ama, özellikle şunu paylaşmak istiyorum -ki zannediyorum Tunca Bey de söz istedi, onun da bu konudaki görüşlerini çok önemserim çünkü bizzat sürecin içerisinde çok emeği oldu- gümrük birliğinin sorunları vardır ama bence gümrük birliği bizim ekonomik hayatımız içerisinde attığımız en doğru adımdır. Gümrük birliğinin, bugün yaşadığımız sorunları olmasıyla birlikte, bugüne gelmemizde en önemli platformu hazırladığına inanıyorum. Hatta TOBB Başkanımız Rifat Bey'in anlattığı bir anekdotu sizinle paylaşayım. Diyor ki: "Benim çocukluğumda annem çamaşır makinesini banyoda çalıştırırdı, çamaşırlar yıkanana kadar o makine salona gelirdi titreşimle." Ama, bugün, Türkiye'nin artık Avrupa'nın birçok ülkesine çamaşır makinesi, buzdolabı, fırın, bulaşık makinesi gibi ev eşyası satabilecek hâle gelmiş olması, şu anda Avrupa'da laptop bilgisayar, dizüstü bilgisayar yapabilen tek ülke konumunda olmamız, işte televizyonlarda... Teknolojiyle ilgili sanayimizin gelişmesinde -otomobilde- gümrük birliğinin bize kazandırdığı bir rekabet ortamı oldu. Onu da bizim belki kendi başımıza yakalamamız çok daha uzun sürecekti. Avrupa Birliğine de biraz o açıdan bakmak lazım. Avrupa Birliği belki olmadan da yapmamız gereken birtakım şeyleri daha hızlı yapmamız için vesile oldu. Avrupa Birliği süreci başlamadan evvel bu ülkede Devlet Güvenlik Mahkemesi denen bir garabet vardı. Bu ülkenin TRT'sinin, YÖK'ün yönetiminde Türk Silahlı Kuvvetler mensuplarının görev yapma şartı vardı. Bu ülkenin Millî Güvenlik Kurulu denen bir yapısı vardı. O yapıdaki oturma düzeni bile bir demokrasiye yakışmıyordu. Bugün, Türkiye çok daha şeffaf, tabularını gömmüş, her konuyu tartışabilen bir ülke hâline geldiye bunda Avrupa Birliği sürecinin çok büyük etkisi var. Dediğiniz gibi, Türkiye yükselen bir değer ve bugün Türkiye kendi bölgesinde önder bir ülke, ilham kaynağı olan vizyoner bir yapısı var. Ama, bizim bölgemizde güçlü oluşumuzun sebeplerinden bir tanesi de Avrupa Birliği sürecidir. Biz Avrupa Birliğinde attığımız reform adımları sayesinde demokrasimizi güçlendirdikçe bölgemizdeki ülkelerin daha da imrendiği bir konuma geçtik. Yani, bugün, Suriyeli, bir Libyalı, bir Mısırlı, Tunuslu Türkiye'ye bakıp oradan ilham alarak kendi ülkesine daha fazla demokrasi, insan hakları, daha iyi okul, daha iyi hastane talep ediyorsa bizim bunları gerçekleştirmemizin arkasında bizi iten güç olarak Avrupa Birliği standartlarını görüyoruz. Ben hep söylüyorum, Avrupa Birliğini bir diyetisyen gibi algılıyorum. Aslında kendi başımıza da uygulamamız gereken sağlıklı gıda tüketimi reçetesini Avrupa Birliğinin uygulanmış, denenmiş, ispat edilmiş başarısını bir reçetesini uygulayarak gerçekleştiriyoruz. Bu yüzden diyetisyenin kendisinin kilolu olması, moralinin bozuk olması, birkaç kalp damarının tıkalı olması reçetesinin kötü olduğu anlamına gelmez. O yüzden diyorum ki dediğini yapalım, yaptığını yapmayalım çünkü onlar hata yapıyorlar.

Ama, buna rağmen çifte standart var mı, hatta sizin söylediğiniz gibi üçlü standart var mı? Ben şunu söyleyeceğim: Nasıl bizim çok boyutlu dış politikamız varsa onların da çok boyutlu bir dışlama standardı var, çok boyutlu bir standartlar politikası var. İşte Hırvatistan'la aynı gün başladık, onlar seneye üye olacaklar, biz daha 13 faslı açmışız. Geleneksel olarak hep söyledikleri bir şey vardı kapalı kapılar ardında, bunu açıkça ilan etmeseler de: Türkiye çok büyük, Türkler Müslüman, Türkiye fakir. Fakir değiliz artık. Bizim

asgari ücretimiz bugün 9 AB üyesi ülkeden daha yüksek. Satın alma paritemiz onlarca AB üyesi ülkenin üzerine çıktı. Müslüman oluşumuz bir avantaj hâline geldi çünkü bugün Fransa'nın yüzde 11'i, Avrupa ortalamasının yüzde 8'i Müslüman ve 2030'a kadar da yüzde 10'ların üzerine çıkacak Müslüman oranı. Kendi ülkelerinin içerisindeki uyum açısından demokrasi kültürü ile İslam kültürünü bir arada barındırabilmiş, yaşatabilmiş Türkiye örneği onların kendi iç meseleleri açısından da çok kritik hâle gelmeye başladı. Türkiye'nin büyüklüğü de Avrupa Birliği için çok büyük bir çıkar hâline geldi. Büyük bir pazar, tüketen bir pazar, genç bir pazar ve çok daha büyük pazarlara ulaşabilen bir köprü. Bugün, İstanbul'dan üç saatlik uçuş mesafesinde 1,5 milyarlık bir tüketiciye ulaşabiliyor Avrupalı firmalar ve genç bir tüketici, her geçen gün gelir seviyesi artan bir tüketici ve Avrupa'daki imkânlar, mamullere, ürünlere, hizmetlere ihtiyaç duyan bir tüketici. Evet, Avrupa'nın 500 milyonluk bir nüfusu var ama ortalama yaş 45, her şeyleri de var; yeni bir arabaya çok fazla ihtiyacı yok, yeni bir saate ihtiyacı yok, yeni bir eşyaya ihtiyacı yok, o sorunlarını aşmış. Ama, bugün bizim özellikle doğumumuzdaki, kuzeyimizdeki ve güneyimizdeki coğrafyalarda bu ürünlere, bu hizmetlere çok büyük ihtiyaç duyan genç ve geliri de artan, doğal enerji kaynaklarının üzerinde oturduğu için imkânları her geçen gün gelişen büyük bir pazar var. Bizim de bunu, konumumuzu bu süreçte iyi değerlendirmemiz lazım diye düşünüyorum.

"Bu bir yetki devridir." dediniz. Evet, birtakım yetkilerin devri söz konusudur ama karşılığında daha büyük yetkilerin de devralınması söz konusudur. Yani, evet, üye ülkeler Avrupa Birliği içerisinde bir havuza yetki devrederken havuzun da hissedarı oluyorlar. Yani, biz belki bazı kuralları işte belirlerken Avrupa Birliğinin standartlarını uyguluyoruz ama o standartların oluşmasında da söz sahibi oluyoruz, üye olduktan sonra özellikle. Ama bu süreci de onun için çok mantıklı götürmemiz lazım.

Bir anekdotumu sizlerle paylaşmak isterim. Bundan üç yıl evvel -zannediyorum Volkan Bey de yanımdaydı, o zaman Genel Sekreterimizdi- Romanya Başbakanını ziyarete gittik. Yani Romanya'yı ziyarete gittiğimizde Sayın Başbakan da bizi kabul etti ve kendisinin yanına girdiğim gün, Başbakan o gün ekonomik kriz nedeniyle bir paket ilan etmiş; emeklilik yaşını ötelemişler, maaşlarda yüzde 21 indirmeye gitmişler yani bir siyasetçinin alabileceği en zor kararları alıp ilan etmişler, suratından düşen bin parça. Ben Türkiye'nin ne kadar stratejik bir ülke olduğunu anlatmaya çalışıyorum ama Sayın Başbakan dinleniyor, aklı başka yerde. O toplantıyı da heba etmemek için bir şekilde bu şeyi değiştirmem lazım diye düşünüp cesaretimi toplayıp Sayın Başbakan, ne olur bu kadar üzülmeyin dedim. Tabii, şaşırıldı, döndü, başka bir ülkenin bakanı gelmiş, bir Başbakan "Üzülmeyin." gibi böyle biraz da hafif haddini aşan bir cümle kuruyor. "Anlamadım." dedi. Sayın Başbakan, benim ülkemde de bundan on yıl evvel yüzde 8 bin faizler ödeniyordu, bir gecede insanların mal varlıkları yarı yarıya azalıyordu ama istikrar ve güvenle, doğru mali politikalarla biz bugün Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi olduk. Bugün aldığınız kararlar zor kararlardı, biliyorum, ama Romanya tarihi adınızı altın harflerle yazacaktır. Ülkemiz için çok doğru bir iş yaptınız, biz de bu süreçte sizi destekliyoruz dedim. Bir anda gevşedi, yüzü güldü, döndü "Sayın Bakan, o zaman ben de size bir tavsiyede bulunmak istiyorum." dedi. Buyurun Sayın Başbakan dedim. "Bu Avrupalıların her dediğini yapmayın." dedi. Anlamadım efendim dedim. "Biz, müzakere sürecini dört yılda bitirdik, her dediklerini yaptık ve üye olduk ama bugün batıyoruz. Çünkü bize söyledikleri her şey onların ekonomik çıkarlarına hizmet etti, bizi de zarara soktu. Benim ülkemde artık salam bile üretilmiyor, sosis bile üretilmiyor, hepsini Almanya'dan, Fransa'dan 5 katı fiyatına alıyorum ben çünkü bana bu süreçte bütün çiftliklerimi kapattırdılar. Siz bizim düştüğümüz hataya düşmüyorsunuz, takip ediyorum, çok sert bir müzakere süreci yaşıyorsunuz ama doğru olanı yapıyorsunuz, bu tutumunuzdan vazgeçmeyin." dedi.

Bunu bizim söylememiz farklıdır, attan düşen birinin, bu sıkıntıyı yaşayan birinin söylemesi farklıdır. Türkiye, evet, bütün bu süreç içerisinde Avrupa Birliğinin de içinden geçtiği değişimleri de hesaba katarak mantıklı bir şekilde, ulusal çıkarlarımızı koruyarak ama vatandaşımızın yaşam standardını, hak ettiği kaliteyi elde etmesini de sağlayacak adımları eş zamanlı atmak durumundadır.

BAŞKAN – Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten Türkiye gündeminde en önemli konulardan bir tanesi olan Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri konusunda bizi aydınlattınız, en son gelişmeler hakkında da birinci ağızdan bilgi sahibi olduk. Ben emeklerinizin, bu konudaki çabalarınızın verimli olmasını ve başarılı olmasını temenni ediyorum.

Yani, hepimiz burada Dışişleri Komisyonu olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde ve Türk siyasi platformunda Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerini bir siyasi mesele, bir siyasi partinin konusu olarak değil bir devlet politikası olarak algıladık. Zaman zaman bu ilişkilerde çok hızlı gelişmeler oldu, zaman zaman durağan dönemler oldu ama bütün siyasi iktidarlar iyi niyetle bu ilişkilerin hedefe varması gerektiği için birtakım şeyler yaptı. Şimdi de bu gayretler sizin inisiyatifinizde sürüyor.

Ben burada iki konuda fikrinizi almak istiyorum, bilgilenmek istiyorum. Bir tanesi oldukça teknik bir konu. Diğeri de Sayın Bal'ın biraz böyle geniş açıdan yaklaştığı bir konu var, o konuda da ben kendi değerlendirmemi söyleyeyim, sizin görüşünüz yani içinde bulunan bir kişi olarak şu anda o konuda neredeyiz, geleceğe dönük olarak nasıl bakıyorsunuz, onu öğrenmek istiyorum.

Bir tanesi, teknik olan konu şu: Şimdi Avrupa Birliği-Türkiye arasındaki gümrük birliğinden doğan bazı sorunlar, teknik sorunlar var. Bunların en önemlilerinden bir tanesi: Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle yaptığı dış ticaret anlaşmaları, serbest ticaret anlaşmaları var. Maalesef, bu gümrük birliği anlaşması imzalanırken tahmin ediyorum ki biraz dikkatten kaçmış olan bir konu. Hindistan'la serbest ticaret anlaşması yaptığı zaman Avrupa Birliği, onun bütün Hindistan açısından Hindistan'a verdiği tavizlerin tamamını biz de Hindistan'a vermek zorundayız ama biz Hindistan'la ilişkilerimizde "Biz size şu tavizleri verdik, siz de bize aynısını yapın." dediğimiz zaman "Benim böyle bir taahhüdüm yok." diyebiliyor. Bizim dönemimizde de -tahmin ediyorum sizler de bu konuda girişimlerinizi sürdürüyorsunuz- her seferinde "Bakalım, inceleyelim vesaire" gibi yaklaşımlarla şey yapıyorlar. Yazılı, sözlü girişimlerimizde bir şey alamamıştık. Şu anda bu konuda son nokta nedir? Yani bunu herhangi bir eleştiri vesaire değil, bu bizim bir problemimiz. Bu konuda nereye geldik, onu öğrenmek istiyorum.

İkincisi: Siz bu kadar yıldır bu işin içinde olarak müzakereleri Avrupa'daki değişik ülkelerle ve Avrupa Birliğinin değişik kurumlarıyla yürütüyorsunuz. En son Almanya Başbakanı Merkel'in bir sözünü de burada söylediniz. "Sonuçla ilgili bazı düşüncelerime rağmen süreci destekliyorum." mealen buydu galiba. Özellikle Avrupa'nın, Avrupa Birliğinin kilit ülkesi sayabileceğimiz ülkelerin zaman zaman yöneticilerinden, bizim için hiç de çok olumlu karşılanması, değerlendirilmesi mümkün olmayan beyanlara çok sık rastladık, zaman zaman bu da devam ediyor. Bütün bu gelişmeler ışığında... Yine, siz söylediniz "Bu fasılların açılması, kapatılması bakımından yani şartlar çok olumlu hâle gelse biz çok kısa sürede, bir-bir buçuk yılda bu fasılları açar kapatabilecek hâle gelebiliriz." dediniz. Ben de katılıyorum ona. Bu fasılları açan kapatan özellikle Doğu Avrupa ve Balkan ülkeleriyle Türkiye'yi, ben, açıkça söyleyeyim, karşılaştırmak dahi istemiyorum, her alanda bu konuda bu işi daha rahat yapabilecek konumdayız. Demek ki, o zaman burada yatan şey şu: Avrupa Birliğinin beyni sayılabilecek ülkeler Türkiye'yi, bizi içeriye almaya karar verdiler mi, vermediler mi? Ben başından itibaren bu sürece şöyle bakıyorum: Bu, Türkiye'nin iradesiyle çözülebilecek bir şey değil. Biz üstümüze düşeni yapacağız ama onlar kendi kafalarında ve gönüllerinde Türkiye'yi Avrupa Birliğinin tam üyesi olarak görmek istiyorlar mı, istemiyorlar mı? Ben açıkça söyleyeyim: Stratejik açıdan şu anda sizin ne düşündüğünüzü öğrenmek istiyorum.

Buna ek olarak çok kısa bir düşüncemi de sizlerle paylaşmak istiyorum, o da şu: Hep Avrupa Birliğinin Türkiye ile ilişkilerinde ekonomik ilişkiler ve demokrasi standartları açısından Türkiye'ye yapacağı olumlu etkilerden bahsettik. Ben, bunun, bu ilişkiye yalnız bu iki kriterden bakmanın çok yeterli olmadığını düşünüyorum. Türkiye Cumhuriyeti devletinin üzerinde hüküm sürdüğü coğrafya ile Avrupa coğrafyası arasında stratejik ve jeopolitik bakımdan da biz istesek de istemesek de bir ilişki var. Yani Avrupa Birliği bugün var veya yok, Avrupa Birliği olsun veya olmasın bizim Avrupa'yla, o coğrafyayla, o coğrafyada hüküm süren devletlerle ilişkimizi belli bir düzeyde götürmemiz gerekir. Yani, bunu yalnız Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri olarak sınırlandırmanın ben biraz dar kapsamlı bir bakış olduğunu düşünüyorum. Yani, bunun yalnız demokrasi standardının, karşılıklı ekonomik yararlar standardının dışında başka ölçütlerle de ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Bakanım, ben de size teşekkür ediyorum hem sorularınız hem de bu sürece olan çok önemli katkılarınız için.

Biraz evvel Sayın Bal'ın sorusunda olan, Türkiye'nin AB süreci, gümrük birliğiyle ilgili şeyde atladığım bir konu oldu, ona da cevap vererek başlayacağım.

1980 yılında Yunanistan'ın üye olduğundan, 1986 yılında gümrük birliğine girdiğinden bahsederken bir şey aklıma geldi. Son zamanlarda da bunu bayağı inceliyorum, düşünüyorum üzerinde, okumaya da çalışıyorum. Biliyorsunuz, Yunanistan'a üyelik teklifinde bulunurken Türkiye'ye de bir teklif yapıldı "Yunanistan'la birlikte üye olun." diye. Ama o zamanki siyasi irade, nur içinde yatsın Sayın rahmetli Ecevit "Onlar ortak, biz pazar oluruz." kaygısıyla bu süreci doğru bulmadığını ilan etti ve Türkiye o davete icabet etmedi. Ama aynı Sayın Ecevit 1999 Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'yi yeniden AB rayına oturtabilmek için de muazzam bir çaba gösterdi. Kendi koalisyon ortaklarının da desteğiyle sabahladı, işte Prodi'yle, Solana'yla muazzam bir müzakere yürüttü. Ne oldu da Sayın Ecevit'in fikri bu kadar değişti diye ben de merak ediyorum. Benim aklıma gelen, zannediyorum 1980 darbesi onun fikirlerinin değişmesine sebep oldu. Yani bizzat kendisi o sürecin mağduru olunca, Zincirbozan'a götürülünce herhâlde Avrupa Birliğinin ne kadar

önemli bir çıpa olduğunu, Türkiye'deki öz güvene rağmen, ekonomik verilere rağmen o çıpanın Türkiye'yi olası kötülüklerden nasıl koruyabileceğini algıladı ve onun için de buna büyük bir çaba sarf etti diye değerlendiriyorum.

Tabii, bugün geldiğimiz noktada "Avrupalılar bizi içlerine almaya karar verdiler mi, vermediler mi?" sorusunu siz sorarken ben de bir yandan düşünüyorum, kendi aldığım notlara da bakıyorum. Bence ne istediklerini bilmiyorlar. Bunu bizzat yaşadığım bir anekdotla anlatacağım.

Bir Fransız AB Bakanıyla baş başa bir yemek yedim, bundan herhâlde dört beş yıl evveldi -dört yıldır bu görevdeyim, ilk başlarında- daha sonra Tarım Bakanı oldu Fransa'da, Bruno Le Maire. Gecenin ilerleyen saatlerinde tabii tartışıyoruz bir yandan. Dedi ki: "Bak Egemen, Avrupa Birliği bizim bebeğimiz, bunu biz kurduk ve şu anda da Almanya'dan sonra en güçlü ülkesiyiz. Ama, siz üye olduğunuz gün nüfusunuz nedeniyle bütçede bizim kadar sözünüz olacak, parlamentoda bizim kadar üyeniz olacak, komisyonda bizim kadar yetkiniz olacak. Bunu kabullenmek sence kolay mı? Yani bizim birkaç milyon nüfusu olan ülkeleri almak başka bir şey, 75 milyonluk Türkiye'yi almak başka bir şey." Peki, ne yapacaksınız Bruno; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyindeki gibi, kurucularının veto hakkı gibi bir yapılandırmaya mı gitmek istiyorsunuz? Yani siz kurdunuz tamam da bu genişleme olmadıkça da bir yere varamaz dedim. "Onu yapamayacağımızın da farkındayız, onun için sizin girişinizi mümkün olduğu kadar geciktireceğiz." dedi. Yaptıkları aklımda bu. Ama bizim de bu bilinçle hareket edip bu süreçte -kendi çıkarlarımız, işte hibelerdir, fonlardır, gençlerimizin eğitimidir, bir yandan bizim kendi standartlarımızı yükseltmektir- atmamız gereken adımları da beraber atmamız gerekir diye düşünüyorum. Yoksa haklısınız, Doğu Avrupa'daki ülkeleri Türkiye'yle kıyaslayamazsınız bile. Ben bazen Avrupalılara diyorum ki: "Ya gelin şu Bulgaristan sınırına gidelim, Kapıkule'den bir geçiş yapalım." Ben, kendim Sofya'dan Kırcaali'ye, Kırcaali'den Edirne'ye, Edirne'den İstanbul'a kadar kara yoluyla geldim sırf görmek için. İnanın bana, 30 yıl önlere gidiyoruz, sadece Kapıkule'deki standartlar açısından değil, yolları açısından, insanların birbirine yaklaşımı açısından, demokrasi standartları açısından da. Şimdi, Bulgaristan AB üyesi ülke olmuş, bizim fasıl açıp açmayacağımıza karar veriyor, bizim AB standartlarında olup olmayacağımıza karar verecek ama kendi standartları bizden en az 30 yıl geride. Ama burada, maalesef, dediğiniz gibi bir süreç. Yoksa siyasi irade olduğu zaman, işte, Doğu Almanya örneğinde gördük, bir gecede 18 milyon Alman Avrupa Birliğinin eşit vatandaşı yapıldı. Ne kriter gördüler, ne açılış gördüler, ne kapanış gördüler, hiçbir şey yaşamadılar. Sonradan, standartlarını yükseltmek için, oraya paralar akıtıldı, bir gecede oldu.

BAŞKAN – Merkel de dâhil, değil mi?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Tabii, onlardan birisi de Sayın Merkel. Hiçbir şeyden geçmeden oldu. Hatta yine -Okan Bey hatırlayacaktır- Letonya'nın bir bayan cumhurbaşkanı bir gün -ki kendi ülkesinin Brüksel'deki komiserliğini yapmış, komisyonda kendi ülkesini temsil etmiş bir hanımefendi- "Sayın Bakan, Avrupa Birliği uzlaşma kültürü üzerine kuruludur. Üye ülkeler arasında uzlaşma varsa bütün sorunlar bir gecede çözülür, uzlaşma yoksa ülkenizdeki salatalığın ebadını bahane eder, sizi üye yapmayız." dedi. Yani bu bir niyet meselesi dediğiniz gibi ama bu niyeti bilerek bizim de kendi çıkarlarımızı kotarabilmemiz lazım.

Şimdi, Gümrük Birliğinden doğan soruna gelince: Dediğiniz gibi, bu teknik bir mesele, "Türkiye bunu atmış." diye siz nezaketle söylediniz. Türkiye maalesef o zaman korkularının esiri olmuş. 96 Türkiye'si bugünün Türkiye'si gibi olmadığı için "Biz bu serbest ticaret anlaşması konusundaki maddeyi Gümrük Birliği anlaşmasına koyarsak yarın bir gün bunlar güney Kıbrıs'taki Rumlarla ticaret yaparken biz de yapmak zorunda kalırız." korkusuyla Türkiye'nin talebiyle bugünkü garabet ortaya çıkmış. Dediğiniz gibi, Hindistan'la anlaşma yapıyorlar, Meksika'yla anlaşma yapıyorlar, biz Gümrük Birliği üyesi olduğumuz için Avrupa Birliğinin verdiği her şeyi biz de veriyoruz ama aldıklarını alamıyoruz çünkü bizim Gümrük Birliği anlaşmamızda bu madde yok, onu da biz koydurtmamışız. Bugün bütün güney Kıbrıs Rum yönetiminin dış ticareti 3 milyar dolar. Bugün bizim illerimizin büyük çoğunluğu güney Kıbrıs'tan daha fazla dış ticaret yapıyor, illerimiz, il bazında. Ama bu o günün, maalesef, özgüven eksikliği, korkuları ve o günkü siyasi mekanizmanın seçime bir an evvel yetiştirme arzusu...

TUNCA TOSKAY (Antalya) – "Ya gireceğiz ya gireceğiz." sloganı vardı.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – ...gibi bir sürü şey.

Şimdi, tekrar ediyorum, Gümrük Birliği bu ülke için çok iyi olmuştur ama bunun maalesef zararları da var yani onları da... Ben Gümrük Birliğini yapanlara teşekkür de ediyorum ama yaptıkları hatayı da burada kendi görüşüm olarak sizinle de paylaşmak istiyorum.

Şu anda geldiğimiz noktada, biz serbest ticaret anlaşmaları içerisindeki haklardan yararlanarak bu açığı kapamak için eş zamanlı müzakere yapmaya çalışıyoruz yani Avrupa Birliği, işte, Mısır'la mı serbest ticaret anlaşması yapacak veyahut da Kore'yle mi

yapacak, biz de gidip eşzamanlı, aynı anlaşmayı biz de yapmaya çalışıyoruz. Tabii o ülkeler de diyor ki: "Ya, ben ona veriyorum, sana niye vereyim? Böyle bir mecburiyet... Zaten alacağımı alıyorum." Yani tamamen iyi niyetle, iknaya, Türkiye'nin başka potansiyellerini ortaya koyarak, değerlendirerek bunu çözmeye çalışıyoruz. Bugüne kadar birçoğunu çözdük ama işte, gün geliyor Meksika'dan gelen Volkswagen Jetta'ya vergi uyguluyoruz ama işte, Almanya'dan gelene uygulamıyoruz. Onları biz de şey yapmaya çalışıyoruz ama bir yerde iş sıkışıyor.

Bu Gümrük Birliği Anlaşması'nın bir gözden geçmesi gerekiyor. Bunların ilgili olarak Ekonomi Bakanımızla birlikte bir çalışma başlattık. Ama tabii, sonuçta bu bir denge üzerine yapılmış bir anlaşma, yeni bir şey talep ettiğiniz zaman karşılığında da bir şey vermeniz gerekiyor yani Avrupa Birliği "Bir haksızlık yapılmış, biz bunu telafi edelim, hadi gelin size de şunu yapalım." demiyor. Onların da bizden birtakım beklentileri oluyor, o beklentilerin de bize olumsuz yansımaları olabiliyor, onun için şu anda bizim bir kendi iç değerlendirme sürecinde olduğumuzu söyleyebilirim. Ama böyle giderse zaten sektörler, bizim özel sektörümüz, sanayilerimiz bir gün Gümrük Birliğini sorgulamaya başlayacaklar çünkü bundan on yıl evvel bizim dış ticaretimizin yüzde 60'ı AB üyesi ülkelerde iken bugün yüzde 40'lara düştü, 38'e düştü. Türkiye pazarlarını arttırıyor, yeni yeni pazarlara giriyor, bir yerden sonra da bunu Avrupalılarda görüp bir uzlaşma noktasına geleceklerdir diye düşünüyorum ama bunda da sabırlı olmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Toskay, siz tekrar söz almak istemiştiniz, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Çok özür dilerim yani çok vaktinizi aldığımı şey yapıyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Estağfurullah.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Bakanım, yani Avrupa Birliğinin kendisinin geleceğe dönük, kendi içinde kilit sayılabileceğimiz ülkelere geleceği nasıl gördüğüne dair bir karar vermeden Türkiye'yi içine alabileceğini ben şahsen düşünmüyorum, yok, karamsar olduğum, buna karşı olduğum için değil, realist olmaya gayret ettiğim için. Yani çok özür dilerim, tahammülü de mazur görün, Avrupa Birliği bir karar vermekte olsun, kuş mu olacak, deve mi olacak? Türkiye'yi Avrupa Birliğine tam üye almadan ne Orta Doğu'da ne Kafkaslarda, dolaylı olarak Orta Asya'da etkin olamazsınız. Yani dünyanın birinci sınıf aktörü olmak niyetindeler mi, böyle bir iradeleri var mı, bunu uygulayabilecekler mi, uygulayamayacaklar mı? Buna karar verdikleri anda, bu istikamete karar verdikleri anda Türkiye'yi almamak gibi bir alternatifleri söz konusu olmayacak.

Benim yaklaşımım -çok özür dilerim- bu Sayın Bakanım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayatürk, buyurun.

BURHAN KAYATÜRK (Van) – Evet, özet olarak, Sayın Bakanım, ben de çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için.

Şimdi, yakın tarihte, Sayın Başkanımız, bu, Şangay beşlisiyle alakalı veya altısıyla alakalı bir tartışmayı hem Türkiye'nin hem Avrupa'nın gündemine oturttu. Peşinde, biz baktığımızda, hatta bir kısım insanlar haklı olarak Türkiye'nin aslında "BRIC" dediğimiz Brezilya, Rusya, Çin ve Hindistan ekonomi birliğine çok daha yakın olduğunu ki ben de katılıyorum, gerçekten Türkiye'nin ortaya koyduğu ekonomik gelişim performansı bunun olabileceğine... Dolayısıyla, bunların tartışıldığı bir dönemde, Avrupa Birliği biraz önce sizin de çok veciz bir şekilde ortaya koyduğunuz şekilde, bir standartlar grubu olmaktan öteye "Türkiye ileride Avrupa Birliği olacak mı, olmayacak mı, gerçekten olmamız şart mı?" gibi bir şeyin içerisinde misiniz? Ben bunu öğrenmek istiyorum.

İkincisi: Bugün 28 Şubat. Bu, 28 Şubatla beraber bu, askerî darbeler, ihtilaller Avrupa Birliği standartlarını yakalamamızda, özellikle Avrupa Birliği tarafında kabul görülmemizde ne kadar büyük engel oldu? Onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – Sayın Vekilime çok çok teşekkür ediyorum.

Tabii, biraz evvel Tunca Bey'in de yaptığı değerlendirme aslında son derece yerinde ama şu da bir gerçek: Avrupa Birliği içerisinde deve mi kuş mu olacağına karar verecek olan kişilerin de her birinin farklı bir yorumlaması var aynı körlüğün fili tarif etmesi gibi.

Almanya'nın Schröder gibi bir şansölyesi varken Türkiye'ye tavrı çok farklıydı, Merkel sürecinde çok farklı; Chirac farklıydı, aynı partiden olmasına rağmen Sarkozy tam tersi bir politika güttü. Şimdi farklı bir siyasi irade geldi -Holland- onlar daha farklı bir politika içerisindeler. Kendi aralarındaki iletişimde de, kendi karar mekanizmalarında da daha tam oturmadı. Hâlâ bireysel tercihlerin çok şeyi değiştirebildiğini görüyoruz, kurumsallaşma tamamlanmadı. Bu yüzden bu hamur daha çok su kaldırır ama hamur suyu emerken biz de Türkiye olarak çıkarlarımızı nasıl götüreceğimizi de iyi değerlendirmek durumundayız diye düşünüyorum.

Sayın Kayatürk'ün de söylediği gibi, 28 Şubat yıldönümünde Avrupa Birliği belki önemini bize bir kez daha hatırlatıyor. Ben açılış konuşmamda da söyledim, Avrupa Birliği reformları bizim bir daha o karanlık döneme dönmemizin karşısındaki en önemli sigorta poliçemizdir. Bu reformlar Türkiye'de demokrasinin, şeffaflığın kalıcı hâle gelmesi, bir daha geriye döndürülemeyecek derecede sahiplenmesi açısından çok çok önemlidir.

Müzakerelere başlayabilmeyi çok önemsedik, bu yüzden... Sayın Edipoğlu biraz evvel sordu "Neden kutlandı bu coşkuyla." diye. Benim o gün öncesi muhatap olduğum bazı Avrupalı diplomatlarla kullandığım bir argüman vardı. Türkiye'de iki korku vardı ondan evvel, hatırlarsınız, bunu hepimiz yaşadık. Kimilerinde "Türkiye İran gibi olur mu, Türkiye'de böyle bir geriye gidiş olur mu?" korkusu vardı, kimilerinde de "Türkiye'de bir daha darbe olur mu, askerî bir yönetim yeniden ortaya çıkar mı?" korkuları vardı. Avrupa Birliği süreci bu iki korkuyu birden ortadan kaldırdı çünkü AB sürecinde ilerleyen bir ülkenin bu, normları benimsemiş bir ülkenin ne ideolojik bir devrime ne de askerî bir darbeye şansı olmadığını herkes rahatlatarak kabullenmiş oldu ama daha yapılacak çok işimiz var.

Evet, 28 Şubat süreci bitti ama hâlâ Türkiye'de birtakım sıkıntılar yaşanıyor. Bugünün Türkiye'sinin dünden çok daha iyi bir noktada olduğunda herhâlde hepimiz hem fikiriz. Ama Türkiye istediğimiz noktada mı? Bence değil, sizce de olduğuna inanmıyorum çünkü bizim milletimiz hakikaten her şeyin en iyisine layık ve bizim bu süreci birlikte götürmemiz o yüzden çok çok önemli. Onun için reformlarımıza hep beraber sahip çıkmamız, devam etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

Gerçekten bütün sorulara içtenlikle ve gayet açıklıkla cevap verdiniz, Komisyonumuzun tüm üyeleri bakımından çok yararlı olduğunu düşünüyorum.

Benim bu toplantıdan çıkardığım sonuç, Avrupa Birliği süreci öncelikle tüm partilerimizin önceliğinde yer alıyor ve tüm partilerimizin katkılarıyla bugünkü noktaya geldi.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ EGEMEN BAĞIŞ (İstanbul) – En azından, bugün burada olabilen partilerimizin önceliği arasında olduğunu gördük.

BAŞKAN – Evet, Türk kamuoyunda da gerçekten bu konuda bir değişiklik olduğunu zannetmiyorum, ana hedef konusunda tüm kamuoyu, tüm partilerimiz aynı doğrultuda düşünüyorlar. Detaylarda da görüş ayrılıkları aslında ana hedefi saptırıcı bir boyutta değil.

Tabii, AB sürecinin reform sürecine katkısının önemi yadsınamaz, gerçekten Türkiye reformları AB süreci olmaksızın gerçekleştiremeyecekti. Ancak, tabii, iyi haber de müzakere faslının açılmadığı son iki buçuk yıllık dönemde dahi Türkiye önemli reformları gerçekleştirebilme imkânına kavuşmuştur. Bu da bir anlamda, Türkiye'nin artık kendi ayakları üzerinde, kendi imkânlarıyla yürütebildiğinin de göstergesidir. Tabii, Türkiye diğer Doğu Avrupa ülkeleriyle aynı sepete konulmak suretiyle bir yanlışlıkla da muhatap olmuştur. Bütün amaçları tekrar Yalta-Potsdam sürecine dönmek olan ve ne pahasına olursa olsun AB üyesi ve NATO üyesi olmak mecburiyetinde hisseden ülkeler bir anlamda Türkiye'yle aynı sepetteyken Avrupa Birliğine de yanlış bir örnek olmuştur.

Demin sizin ifade ettiğiniz uzlaşma kültürü tabiri aslında Avrupa Birliğinin kemiksiz, sinirsiz et arzulanmış arzusunun bir kıbar göstergesidir. Tabii, bütün kemiksiz ve sinirsiz etleri Avrupa Birliği üyesi yaparken Türkiye'nin her bakımdan direnç göstermesi Avrupa Birliğinin hem işine gelmemiştir hem de bir anlamda bütün arzulanmış şeklin tersine bir durum ortaya çıkarmıştır. Ama Türkiye Türkiye'dir ve müzakeresini de kendi bildiği şekilde, kendisine yakışan bir şekilde sürdürmüştür.

Tabii, burada Türkiye üye olacağı zaman ortaya konulan açılış ve kapanış kriterleri diğer ülkelerde uygulanmamıştır. Dolayısıyla, müzakerelerin sonunda üye olunduğunda uygulamaya girecek geçiş dönemleri, belli fasıllarla ilgili devreye sokulacak, o ülkeyi rahatlatacak unsurlar artık müzakere sürecinde yer almamaktadır, o nedenle de Türkiye açılış kriterleri öncesinde müzakere etmek mecburiyetinde kalmıştır, fasıllar açılmıyorsa, belki, bir nedeni de budur ama Türkiye bütün fasılları Türkiye'de açarak ve bunları önümüzdeki yıl veyahut çok kısa bir sürede kapatarak bir anlamda Avrupa Birliğinin bu kurduğu düzene de kendi karşı hamlesiyle cevap vermiştir.

Türkiye için paradigma değişmiştir, Türkiye bugün üye olduğunda 22 AB üyesi ülkeden daha iyi ekonomik konumdadır, birçoğundan hem demokrasisi hem Avrupa Birliği fasılların uyum bakımından ileridedir ve tabii, kemiksiz ve sinirsiz et psikolojisi içinde üye olan birçok ülke de bunu müzakere etmemiş olmanın zararlarını bugün yaşamaktadır, Türkiye bunları yaşamayacaktır, gelecekte de Türkiye'nin stratejik hedefi olan Avrupa Birliği üyeliği her zaman gündemde kalacaktır. Ama o noktaya gelmiş bir Türkiye'yi Avrupa Birliği hâlâ üye yapmak istemiyorsa da, sizin de ifade ettiğiniz gibi, Türkiye'nin çok da umurunda olmayacaktır,

önemli olan bugün, ekonomik bakımdan bir şey ifade etmeyen Türkiye için Avrupa Birliği üyeliğinin standartlarıdır ve o standartlara ulaşmış bir Türkiye için o noktada belki Türkiye'nin karar vereceği bir oluşumdur.

Ben bu katkılarla size tekrar teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Gerçekten bu, Komisyon bakımından bir değişik ufuk oldu sizden dinlediğimiz bilgiler. Bizlerle çok açıklıkla paylaştığınız bilgiler çok yararlı bir çerçeve yarattı.

Size tekrar teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizin eğer başka bir gündeme getireceği ilave husus yok ise Dışişleri Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi 3'üncü Yasama Yılı 18'inci Toplantısı'nı kapatıyorum.

Bir sonraki toplantımızı 6 Mart Çarşamba günü saat 11:30'da yapmayı planlıyoruz.

Kapanma Saati: 13.17